

ŽVALGYBOS BYLA

Daug triukšmo dėl menkniekių

Kalbėdami apie šio krašto užsienio politiką bendrai ir karinę išskirtinai, konstatavome, kad jos teisingumas priklauso nuo turimų informacijų apie priešus ir draugus tikslingumo. Tik žinant, ką priešas gali ir nori, galima nustatyti kas reikalinga. Tai taip aišku, kad, rodos, ir kalbėti nereikėtų. Deja, šiuo metu daugiau pastangų dedama savo žvalgybos institucijas sunaikinti ar suparalizuoti, negu patobulinti.

Tos pastangos pateisinamos labai gražiu tikslu, būtent, noru atstatyti amerikiečių pasitikėjimą savo institucijom. Visai užmirštant, kad dauguma amerikiečių tarp 8 ir 10 valandos vakaro paprastai žiūri TV programas apie valdinių ir privačių detektyvų veiklą, kurioje, gražaus tikslo siekiant, visą laiką prasižengiamais įstatymams ir taisyklėm. Ak, ir prezidentas Fordas padidino savo populiarumą nesikreipdamas į Haagos Tarptautinį Teismą dėl Mayaguez laivo pagrobimo, bet pasiūsdamas marinus... Pagaliau ir JAV priešai, galimame kare nėra kokie šventieji, bet tarptautiniai žulkai, kurie nesiskaito su priemonėmis. Už tat atrodytu kad reikėtų daugiau žiūrėti kaip JAV žvalgybos institucijos atlieka savo pareigas, ar surenka reikalingas ir tikslias informacijas, bet nevertsklenti dėl vieno ar kito prasižengimo su taisyklėmis.

Tiesa, yra ir kita medalio pusė. Valdantieji paprastai negali atsispirti pagundai pa naudoti žvalgybos institucijas savo politiniams tikslams kurie nevisados turi atitikti krašto interesams. Pvz. Nixonui prikišama, kad jis norėjęs nelemto žygio į Kubos Kiaulių Įlanką smulkmenų paskelbimu sukompromituoti savo konkurentą Robertą Kennedy. Iš esmės didelio skirtumo nesimato ir prezidento Fordo elgesyje, kuris nusprendė pats ne skelbti apie puoselėtus planus nužudyti svetimų valstybių vadus (Kubos Castro), o atiduoti to reikalo sprendimą kongresui, t.y. jo demo kratų daugumai, tuo būdu ją patatydamas prieš keblų už davinį — savo pačių rankomis aptemdyti demokratų prezidentų prisiminimą...

Kiekvieno atveju, žvalgybos politiniams tikslams panaudojimo galimybė buvo numatyta 1947 metais, kuriant centrinę žvalgybos įstaigą (CIA) ir draudžiant jai veikti krašto viduje. Tai nebuvo labai laimingas nutarimas, nes žvalgybos uždavinys yra ne tik rinkti informacijas apie priešą, bet ir neleisti jam rinkti informacijas apie mus.

Amerikoje kontražvalgybos uždavinys buvo perduotas kitai institucijai FBI, tačiau praktiškai tai nėra tobulas sprendimas ir faktinai CIA taip pat turi legalizuotų priemonių sekti savuosius išdavikus, nors ir labai siauru mastu.

Sovietai, žinoma, tokių skrupulų neturi. Jų KGB (Valstybės Saugumo Komitetas) turi per 420.000 tarnautojų, plus 150.000 pasieniečių, kurių dauguma rūpinasi kaip tik vidaus saugumu. Užsienio reikalams yra skirta per 10.000 KGB karininkų,

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

kurių bent 2.500 reziduoja užsienyje.

Tuo tarpu amerikiečių CIA turi apie 16.000 tarnautojų, kurių 4.000 reziduoja užsienyje. Vidaus saugumu rūpinasi FBI su 19.500 tarnautojų. Kaip matome, JAV neturi nei dešimtadalis to, ką turi sovietų saugumas. Be to, sunku išivaizduoti sovietų pilietį, ypač važiuojantį užsienį, kuris atsistatytų vienaip ar kitaip bendrauti su jų saugumo įstaigom. Negali sakyti, kad to retkarčiais neprašytų ir CIA, nors kai kurie prašyti ne tik kad atsisako bendrauti, bet dar apie tai paskelbia laikraščiuose.

Vienu žodžiu, turint galvą prieš ir jo metodus, nesunku suprasti pagundą nesi laikyti paraidžiui visų nustatytų taisyklių.

Pagaliau reikia atsiminti, kad pats gyvenimas nesilaiko taisyklių. Kas, pavyzdžiui, galėjo prileisti, kad dalis

Amerikos elito susirgs savęs sunaikinimo aistra? Už tat nestebėtina, kad daugeliui žmonių atrodė, kad demonstracijos prieš Vietnamo karą buvo sukurtos svetimų valstybių agentų. Sunku prikišti valdžiai, kad tai nustatyti ji griežėsi visų galimų priemonių, į talką pasikviesdama CIA ir karines žvalgybas. Atvirkščiai, jai net galima būtų primesti, kad, įtarimui esant, ji nesilaikė seno romėnų dėsnio, kad valstybės gerovė yra aukščiausias įstatymas.

Už tat skaitant ištraukas iš dabar paskelbto Rockefellerio komisijos raporto neatrodo, kad CIA pareigūnų padaryti prasižengimai su įstatymais ir taisyklėmis būtų labai sutepę tos institucijos vardą. Ėmus tyrinėti, visados gali kilti nors surasti. Gal būt ir reikalinga geresnė kontrolė, kad ateityje prasižengimų būtų mažiau. Baisu tačiau, kad siekiant tobulybės nebūtų iš akių išleistas pats svarbiausias uždavinys — žinoti viską.

BALŲ SANTALKOS SUVAŽIAVIMAS

Š.m. birželio 6-8 d.d. Upsala Kolegijoje, New Jersey valstijoje, įvyko Pasaulinės baltų santalkos suvažiavimas. Jame dalyvavo maždaug 50 baltų organizacijų vadų. Jų tarpe buvo dvylika lietuvių. Savo atstovus atsiuntė: Vlikas (dr. K. Valiūnas, dr. B. Radzivanas, A. Vakselis, J. Valaitis, V. Nakas), Lietuvos Laisvės komitetas (V. Vaitiekūnas) Kanados Lietuvių Bendruomenė (J. Simanavičius), Pasaulio Lietuvių Bendruomenė (A. Gureckas), Amerikos Lietuvių Taryba (dr. J. Genys), Lietuvių Moterų Katalikių Organizacijų pasaulinė Unija (dr. A. Šlepetytė-Jannace), Amerikos Jungtinis Baltų Komitetas (E. Šumanas), Baltų Apeliacija Jungtinėms Tautoms — Batus (K. Miklas) ir JAV Lietuvių Jaunimo Sąjunga (V. Nakas).

Penktadienio vakarą Pasaulinės Baltų Santalkos valdyba uždarai posėdžiavo su Lietuvos, Latvijos ir Estijos diplomatais. Pagrindinė suvažiavimo programa buvo padalinta į tris dalis, abas sesijas. Pirmos sesijos tema buvo 'Laisvojo pasaulio baltų bendradarbiavimas'. Jai vadovavo Pasaulinės Baltų Santalkos pirmininkas latvis Uldis Grava. Šiame posėdyje baltų organizacijų atstovai visus informavo apie jų organizacijų istorijas, struktūras ir veiklos metodus. Trys pagrindinės baltų organizacijos — Pasaulio Estų Taryba, Laisvųjų Latvių Pasaulinė Federacija ir Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas — buvo pirmos pristatytos. Po jų sekė mažesnių baltų organizacijų, susidedančių iš visų trijų tautybių atstovų, pranešimai. Pavyzdžiui — Jungtinis Amerikos Baltų Komitetas, Kanados Baltų Federacija, Didžiosios Britanijos Baltų Taryba ir kitų panašių organizacijų atstovai apibūdino savo veiklą. Pranešimams pasibaigus, sekė rezoliucijos. Svarbiausia šios sesijos rezoliucija buvo ta,

kuri ipareigojo Pasaulinės Baltų Santalkos valdybą šaukti suvažiavimą bent kas dveji metai.

Tarp pirmos ir antros sesijos specialiai pakviestas New York Times dienraščio diplomatinis korespondentas David Binder skaitė paskaitą apie Europos mažas ir dideles tautas. Iš pat pradžių D. Binder klausytojus perspėjo, kad ne visi sutiks su jo išreikštomis mintimis. Karštos diskusijos, kurios sekė paskaitą, liūdino jo perspėjimo teisingumą. Anot D. Binder, baltiečiai turi nugalėti rusų imperiją ne su neapykanta, bet su meile. Rusų komunizmas bus nugalytas ne karu, bet 'kapitalizmo nuodais' — mašinomis, televizija ir t.t. Kapitalizmo materialistinės gėrybės, kurios verčia sovietus siekti de tente, pamažu silpnina So vietinį komunizmą. Taigi, paskaitininkas buvo labai optimistiškai nusiteikęs dente ir Europos Saugumo Konferencijos atžvilgiu.

Antrai sesijai vadovavo Vliko pirmininkas dr. Kęstutis Valiūnas. Iš šių trijų sesijų antroji buvo svarbiausia. Susirinkę dalyviai aptarė baigiamąją Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijos sesiją, kuri pagal vėliausias žinias turinti įvykti Helsinkio mieste liepos mėnesio gale. Visi vienbalsiai sutiko, kad, nepaisant D. Binderio teigimų, Europos Saugumo Konferencija yra baltams tikras pavojus. Pasaulinė Baltų Santalkos suvažiavimas sutarė kokiū būdu pabaltiečių vadai ir masės į tą paskutinę Konferencijos sesiją turės reaguoti ir sudarė savo veiklos planą.

Šeštadienio vakarą suvažiavimo dalyviai matė vokiečių televizijos dokumentinį filmą apie Baltijos kraštus 1918-1968 metų laikotarpyje. Nors šios dokumentinės programos turinys buvo ne visai tikslus, tačiau surinktos filmų ištraukos buvo labai įdomios, ypač vien dėl to, kad tokių mažai yra.

ALT S-gos Chicago skyriaus metinio susirinkimo grupė dalyvių Lietuvių Tautinių Namų salėje. T. Blinstrubas pasakoja išpūdžius iš Vilties draugijos narių susirinkimo. Už jo prie stalo susirinkimo prezidentas: Antanas Šošė ir Mečys Valiukėnas. A. Plaušiničio nuotrauka

ALT S-gos CHICAGOS SKYRIAUS METINIS SUSIRINKIMAS

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Chicago skyriaus metinis narių susirinkimas, 1975 m. birželio 8 d., praėjo darniai ir darbingai. Sveikinimo žodžiu jį pradėjo skyr. pirmininkas Petras Bučas. Jis priminė, kad birželio mėnuo yra vėliausiojo mėsų tautos istorijoje gausus liūdais, tragiškais įvykiais. Taip pat jis prisiminė šios valdybos kadencijos metus i

amžinybę iškeliavusius skyriaus narius. Jų visų atminimas pagerbtas susikaupimo minute.

Trumpus pranešimus apie suaktyvinį ALTS seimą, 1975 m. gegužės 24-25 d.d., pateikė Mečys Valiukėnas, o apie Vilties draugijos narių susirinkimą — Teodoras Blinstrubas.

Petras Bučas, valdybos pirmininkas, apžvelgė skyriaus praėjusių metų veiklą, pareiškė padėką valdybos nariams ir artimesniems talkininkams, už jų kiekvieno darbą bei įnašą skyriaus veiklon. Taip pat padėkojo skyriaus atstovams Chicago Lietuvių Taryboje.

Keletas statistinių davyčių. Valdyba turėjusi 18 posėdžių. Padaryti šeši narių susirinkimai. Kiekviename susirinkime buvo skaitoma po vieną paskaitą skirtinomis temomis. Paskaitininkai: Emilija Čekienė, Bronius Kviklys, Dr. Vytautas Dargis, dr. K. Šidlauskas ir Leonardas Dargis. Kiti susirinkimuose tarti klausimai.

IŠARDĖ KOMUNISTŲ LIZDĄ

Š. m. birželio 5 d. Urugvajaus vyriausybė išardė didelį komunistų lizdą Montevideo. Tuo lizdu buvo Urugvajaus Lietuvių Centras, veikęs kur kas plačiau negu vien lietuvių tarpe. Padarius būstinėje kratą, paaiškėjo: kad to Centro nariai esą svetimos valstybės piliečiai ir aktyvūs jau nuo 1972 m. uždarytos komunistų partijos nariai; kad tas Centras veikė kaip marksistinių žurnalo, laikraščių ir kitų spaudinių platinimo būstinė; kad šio Centro naudojami du propagandos būdai — vienas per radiją, kitas per mėnesinį laikraštį vardu "Darbas", kur lietuvių kalba nuolat skelbiama melaginga propaganda prieš Urugvajaus vyriausybę, ir prieš kitus demokratinius režimus, laikantis siauros ideologinės linijos, diriguojamos komunistų partijos ir kitų jai giminingų politinių grupių.

Akte pasakyta, kad Centro būstinė uždaroma, visas jos turas nusavinamas ir Centru atimama juridinio asmens teisė. (E)

ALT S-gos Chicago skyriaus valdyba. Sėdi iš kairės: E. Valiukėnienė, pirm. P. Bučas, V. Lenkevičienė. Stovi: K. Šimulis ir O. Kremeris. P. Malėtos nuotrauka

KANADOS LIETUVIŲ ŽINIOS

PETRAS LELIS

Kanados Lietuvių Fondas

Šių metų birželio mėn. 7 d. Lietuvių Namuose įvyko metinis KLF narių susirinkimas, kuriame dalyvavo 70 narių su 570 balsų. Susirinkimą atidarė ir jam pirmininkavo F. Tarybos pirm. dr. A. Pacevičius, sekretoriaus A. Bumbulis ir L. Tamošauskas. Susikaupti pagerbti mirę Fondo nariai. Invokacija per skaitė kun. J. Staškus. Sveikino gen. konsulas dr. J. Zmuidzinis ir KLB Krašto Valdybos vardu J. Vaičiūnas. Praeitą susirinkimo protokolą perskaitė V. Montvilas — priimtas be pataisų. Ilgesnius pranešimus padarė pirm. Pacevičius ir izdininkas P. Bastys.

Dr. Pacevičius savo pranešime paaiškino, kad praėjusių metų specialiojo narių susirinkime priimti statuto pakeitimai (kad kiekvienas narys turi tik vieną balsą, ne žiūrint įnašo didumo) Kanados valdžios įstaigų nepatvirtinti, kadangi statute nieko neparasyta apie Tarybos ir Valdybos narių (direktorių) atlyginimus. Taryba jau anksčiau buvo nutarusi, kad nei Valdybos, nei Tarybos nariai negali gauti jokio atlyginimo, nes dirba iš pasišvenimo, bet tas nutarimas nebuvo narių susirinkime patvirtintas, kas davė valdžios biurokratams pretekstą.

ALT S-gos...

(Atkelta iš 1 ps1.)

Imdamas kasą, gavęs joje \$594.00, šiandien visos sąskaitos esančios apmokėtos ir kasoje esą \$1,001.75. Kadencijos metu turėta išlaidų — \$1,049.16. Revizijos komisijos (A. Kalvaitis, S. Mankus ir K. Ramonas) aktą perskaitė K. Ramonas. Patvirtinamas kasininko pareiškimas ir reiškiamas jam padėka už gerą kasos, jos knygų ir dokumentų tvarkymą.

Nominacijų komisija (Severina Juškenė, Stukas ir Antanas Šošė) susirinkimui pranešė, kad geresnės valdybos už turimą jie nebando ieškoti. Siūlė jos kadenciją dar metams pratęsti! Susirinkimas, plojimai siūlymą priėmė ir niekas kitokių siūlymų nepadarė. Tokiu būdu valdyba sudaro: pirmininkas Petras Bučas, vicepirmininkas Kazys Šimulis, vald. narė E. Valiukėnienė, izdininkas O. Kremeris ir sekretorė — V. Lenkevičienė.

Baigiant susirinkimą, pirmininkas P. Bučas valdybos vardu kreipėsi į narius, žadėdamas ir toliau tęsti skyriaus darbą, bet drauge kvietė kiekvieną narį rodyti daugiau dėmesio skyriaus užmojams ir darbams, gausiai dalyvauti visuose skyriaus parengimuose. Tie jau kuris metas mūsų daromi parengimai turi savo pagrindinę socialinę bendravimą ir jį išnaudokime. Pirmininkui pasiūlęs, išskirti komisiją, kurios uždavinys būtų, megsti ir palaikyti ryšį su tais skyriaus nariais-ėmis, kurie dėl vienokių ar kitokių kliūčių nebesilanko mūsų susitikimuose, susirinkimas tokią komisiją sudarė iš Petro Vėbros, Juozo Andrašūno ir Stasio Mankaus. Po susirinkimo, kaip įprasta, jo dalyviai valdybos pakviesti pokalbiams prie kavos ir užkandėlių, kuriuos paruošė vald. narės ir jų talkininkės. (mv)

tą statuto pakeitimo netvirtinti. To pasėkoje šis susirinkimas vyks pagal senąją balsavimo tvarką, t.y. duodant nariams balsų skaičių pagal įnašo dydį (nuo \$100 įnašo — vienas balsas).

Dėl tokio pirmininko paaiškinimo griežčiau pasisakė A. Rinkūnas, dr. J. Sungaila, dr. S. Čepas, būtent: kodėl Taryba per metus laiko nesugebėjo gauti iš valdžios statuto pakeitimo, kai Bendruomenė kasmet gauna savo statuto pakeitimus per du mėnesius; ir koks dabar tikslas šaukti susirinkimą, jei jame negalime padaryti patvirtinimo dėl Tarybos narių atlyginimo (Statutiniai pakeitimai daromi tik specialiojo narių susirinkime).

Pirm. Pacevičius atrėmė oponentų priekaištus paaiškindamas, kad Taryba darė ką galėjo, tarėsi su advokatu, bet susiduriant su valdžios biurokratija, nėra taip lengva reikalą praveisti. Pagaliau sutarta, kad iki š.m. spalio mėn. bus sušauktas specialus narių susirinkimas patvirtinimui Tarybos nutarimo dėl atlyginimų. Dabartiniame susirinkime to negalima padaryti, nes nebuvo įtraukta į darbotvarkę (pagal statutą susirinkime negalima spręsti tokių reikalų, kurie neįtraukti į darbotvarkę).

Izdininkas P. Bastys pranešė, kad š.m. sausio pirmą dieną Fonde buvo \$113,524, per š.m. penkerius mėn. gauta apie \$6,000, plius šiame susirinkime gauta 1,000 dolerių — taigi šiuo metu Fonde yra nejudomo kapitalo apie \$120,000. Praeitais metais gauta pelno, t.y. palūkanų nuo kapitalo, \$9,000, kuris paskirstytas švietimo ir kultūros reikálams. Bendruomenės švietimo komisijai ir šeštadienišioms mokykloms skirta \$4,100, jaunimo kongresui \$1,000 (tiek tepasė), kult. organizacijoms \$3,100 ir administracijos išlaidoms \$610.

KLF pinigai laikomi Liet. Kredito kooperatyvų bankuose: Paramoje \$84,000; Priskėlime — \$13,000; Lite — \$5,000 ir Talkoje — \$7,000. Didžiausi Fondo rėmėjai davę po \$2,000: M. Juodis — Hamiltone, J. Stradomskis — Delhi ir S. Kuzmas — Toronte. Tūkstantininkų yra apie 20. Iš Kanadoje gyvenančių apie 30 tūkstančių lietuvių, Fondo nariais tapo tik 645, tai yra permažai. Kad pasiekti antrą šimtą tūkstančių, reikėtų dar kitą tiek narių. Kaikurios B-nės Apylinkės irgi mažai prie šio Fondo prisidėjo. Tikimasi, kad visi samoningi lietuviai šio Fondo kilnų tikslą supras ir gal neužilgo bus pasiekta dviejų

Kanados Lietuvių Fondo Taryba 1966-68 m. Iš kairės: L. Balsys, J. Simanavičius, V. Balsys, P. Januška, V. Ignaitis, dr. A. Pacevičius, J. Bersėnas, P. Lelis ir S. Jakubickas. (Dauguma tebera į 1975 m. Taryboje).

šimtų tūkstančių suma. Paminėjo aktyvesniųjų Fondo įgaliojimų pavardes.

Dėl izdininko paminėtų investavimų pasisakė A. Rinkūnas, kodėl Fondas iš savo pagrindinio kapitalo investavo į Lietuvių Namus \$13,000, kada statute sakoma, kad kapitalas neliečiamas... Bastys paaiškino, kad L.Namai yra taip pat lietuviška kultūrinė įstaiga, kaip ir kredito kooperatyvai ir jie moka tokį pat procentą. Lietuvių Fondas yra L.Namų narys ir jei atskiri L.N. nariai duoda paskolas (debentures) po penkis ir dešimt tūkstančių, tai kodėl L.F. negalėtų paremti L.N. bent paskola, kurią bet kada galima atsiimti.

Po diskusijų ir mažos pertraukos, kurios metų dalyviai buvo pavaišinti kava su pyragaičiais, vyko naujos Tarybos rinkimai. Kadangi šie rinkimai ejo pagal senąją tvarką, tai kaikurie kandida-

tai turėjo netik balsus pagal įnašo dydį, bet ir pagal igaliojimus. Viso išstatyta 19 kandidatų, iš kurių turėjo būti išrinkti 12 Tarybos narių. Suskaičius balsus Tarybon išrinkti: dr. A. Pacevičius, dr. A. Dailydė, J. Bersėnas, H. Stepaitis, P. Januška, P. Bastys, K. Lukošius, J. Kšiwickas, V. Ignaitis, V. Montvilas, E. Čuplinskis, S. Jakubickas. Kandidatais liko: Dr. S. Čepas, S. Kuzma ir K. Aperavičius. Revizijos komisijon išrinkti: V. Petratis, V. Lukas, V. Skirgaila, kand. A. Rudokas. Valdybą išsirinks Tarybos nariai.

Belaikiant balsavimo rezultatų buvo aptarti įvairūs klausimai ir sumanymai. Paskelbus rinkimų davinius susirinkimas baigtas 5 val. Tautos Himnu. Iš toliau atvykę fondo nariai vakare dar pasivaišino Lietuvių Namų svetainėje "Lokys", kuriame, ypač šeštadieniais, svečių netrūksta.

Kyšininkystė ir arbatpinigiai...

Per penkiasdešimt metų prakaitytą komunizmo statybos poligonuose, bolševikai utopijos nepastatė. Jie sunaikino dvidešimt milijonų žmonių ir pastatė tobulą gulagų imperiją.

Bolševikai dar sukūrė neaprepiamo dydžio kyšininkystės ir "arbatpinigių" grobio tradicijas. Būtinio ir buitinio poreikio prekėms gauti žmonės priversti užmiršti doros taisykles. Vietni ima kyšius, kiti kyšius duoda. Nekombinuosi — negyvensi, sako sovietinio gyvenimo įstatymas. Žvėriškas prekių deficitas ir kai kurių gyventojų sluoksnių iki kelių šimtų rublių priartėję uždarbiai, kyšininkystę pakėlė iki tikro jos žydėjimo laipsnio. Turistai parvežė net anekdotą (kuris gali būti ir tikrovė).

Besiteiraujant mažiausio niekniekio Vilniuje reikia laikyti ranką kelnų ar švarko kišenėje. Pareigūnas akiai įprato tikėti, kad besiteiraujas jau pasiruošęs išrauti iš kišenės trafaretinį kyšį.

Apie kyšius rašo socialinėse studijose, periodikos straipsniuose. Per radiją kalbą apie kyšius. Televizijos programoje veikia kyšininkų vaizdavimas. Humoristinio leidinio "Šluota" puslapiai užversti kyšininkystės temomis. Kyšininkystė, tai epidemija, moralinis nuosmūkis, nedorybė. Tai amžinas sovietinis fenomenas. Sovietinės tvarkos palydovas, nes tai prekių deficito šešėlis. Kol bus sovietinė tvarka, tol bus prekių deficitas, tol bus ir kyšininkystė.

Prieina audinių pardavėjų klientas prie skobnio ir teiraujasi:

— Ar rytoj turėsite vyriškų kojinių septinto dydžio?

Pardavėja "negirdi". Pardavėja arba ima labai atidžiai tvarkyti kažin ką lentynoje, arba "susidomi" kažin kuo pro langą, arba tiesiog nenori gąišinti brangaus laiko tokiems nerimtiesiems pasiteiravimams.

Ji tačiau tyli, neatkerta: — Kada atveš, tada ir turėsite.

Toks pardavėjos elgesys geras signalas klientui. Jis palieka iš delno varioką, pusrublį, panašiai. Ir gauna atsakymą: "Rytoj nebus, poryt."

Antras pusrublis paskatina pardavėją susidomėti kliento reikalais. Ji paaiškina:

vyriškų septinto dydžio kojinių. Jis tik nežino, kad tokios kojinės jau guli lentynoje, bet pardavėja, kietas riešutas, žino, kad pasibrančins daugiau gausi. Susidarys dvigubas kyšys.

Tai buitine sovietinio gyvenimo scenelė. Kodėl taip? Pardavėja negali pragyventi iš savo algos.

Gražiai, stilizuotai, poetiškai, kyšius vadina dabar arbatpinigiais. Šį pavadinimą gavo iš Rusijos. Tai caro laikų žodis. "Na čai!" — taip buvo carinės Rusijos laikų dovanėlė už smulkų patarnavimą: nešikui geležinkelio stoty, padavėjui restorane. (sp)

REFRIGERATION ENGINEER

With 1st Class Refrigeration license and high pressure boiler operator's license for full time position. Paid vacation, holidays, life insurance, health & accident ins. and pension program. Apply at Shedd-Bartush Foods, 14401 Dexter Blvd., Detroit, Mich. 313-868-5810. An Equal Opportunity Employer (46-50)

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Tel. 263-5826
(įstaigos) ir
677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor
Chicago, Ill. 60601

TINKAMIAUSIOS DOVANOS VASAROS IR RUDENS SEZONUI

Gėlėta nepermatomo nailono medžiaga suknėlėms, 1 jardas (Suknelei reikia 2 1/2 jardo) \$ 5.00
Crimplene medžiaga: lygi, su ornamentais arba gėlėta. Tinka moteriškiems paltams, eilutėms, suknėlėms, 1 jardas \$ 6.50
Labai gera vilnonė angliška vyriškai eilutei medžiaga \$45.00
Nailoninės arba šilkinės skarelės.
Viena kainuoja \$ 2.50
Geriausios rūšies nailoninės moteriškos kojines. 1 pora \$ 2.50
Komplektas moteriškų nailoninių apatinių rūbų \$10.00
Vyriški išeiginiai nailono marškiniai \$10.00
Kojinės — kelnaitės (Tights). 1 pora \$ 3.50
Crimplene medžiaga su blizgučiais. 1 jardas \$ 7.50
Dirbtinio minko rudas kailis. 1 jardas \$17.50
Šitos kainos yra su įskačiuotu Sovietiniu maitu, reikia dadėti tik persiuntimo išlaidas \$17.00

SPECIALUS SIUNTINYS. (1 — 1975).

8 jardai crimplene medžiagos, 5 jardai nepermatomo nailono medžiagos, 1 bliuskutė, 1 vyr. išeiginiai marškiniai, 2 nailoninės skarelės, 3 p. nailoninių moteriškų arba vyriškų kojinių, viskas su maitu ir visomis persiuntimo išlaidomis kainuoja \$125.00

Priimame užsakymus: auto mašinų, motociklų, dviračių, televizijos aparatų ir kt. Persiunčiamė pinigų dėl tokių prekių, kurias iš čia negalima pasiųsti.

Taip pat siūlome pasiųsti arba įsigyti savo naudojimui "Olimpia" rašomasias mašinėles su lietuvišku šriftu.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus prekėmis arba pinigais į Lietuvą arba kitas šalis.

BALTIC STORES LTD

(Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London, E. 2. England.
Tel. 01-739 8734 arba 01-460 2592.

Kiekvieno siuntinio pristatymas garantuotas. Reikalaukite mūsų kainoraščių, nurodykite savo pageidavimus.

OCEAN CITY

mūsų vasarnamyje. Kambariai su tekančiais vandenimis kainuoja tarp 50.00 dol. ir 70.00 dol. savaitei dviem asmenims. Šeimyniška nuotaika, švarus ir rūpestingas patarnavimas. Atidari iki rugsėjo pabaigos.

JONAS JASINSKAS

Hotel Croft Hall, 601 Atlantic Ave.
Ocean City, N. J. 08226

Telefonai: 399-9871, privatus 399-1221
Area Code 609

KVIEČIAME PRALEISTI SAVO ATOSTOGAS PIETINĖS NEW JERSEY ATLANTO PAKRAŠČIO GRAŽIAME KURORTE

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published two times a week every Wednesday and Friday by American Lithuanian Press Radio Ass'n. Viltis, Inc. • Subscription per year \$13.00 • Single copy 15 cents.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais. Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiuro numerio kaina 15 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slaptyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nepaspausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

KOMUNISTINĖS AGITACIJOS FRONTAS

Pildami bilijonus rublių ir mobilizuodami milijonus žmonių komunistinės propagandos centrai visais įmanomais būdais skleidžia probolševikinę propagandą visame pasaulyje. Pažiūrėkime, kaip atrodo vienas mažas komunistų akcijos fragmentas ok. Lietuvos teritorijoje. Trys ilgi dešimtmečiai sunkios okupacijos įgalino bolševikus suorganizuoti propagandistų ir agitatorių tinklą ir Nemuno krašte.

Užsienį pasiekia tikrai tarybinės spaudos dalis. Tai centro spauda. Bet itin smarkus spaudimas į žmones plinta iš lokalių leidinių. Tarp tokių itin smarkius agitatoriai už sovietinę utopiją yra "Kauno tiesa", "Tarybinė Klaipėda", "Panevėžio tiesa" ir "Jonavos balsas". Šie leidiniai turi įsivedę specialius skyrius propagandai varyti, kuriuose vis iš naujo atrajoma senus agitacinius sakinius, prašvinkusios propagandines "tiesas".

Opozicinių pareiškimų neturėjimas visą tą prorožiminį šurmulį paverčia "vienos krypties gatve". Todėl toje propagandoje nėra gyvybės, judesio ir įtikinamumo. "Kauno tiesa" laužiasi ir atviras duris net su keliais agitaciniais skyriais. Tai "Ideologinės kovos frontuose", "Ugdyme internacionalistų", "Jeigu tu savo liaudį suprasi". Nežinia, ar skaitytojai žvilgtelį į tuos anemiškus agitacinius postringavimus, galima būti tikram: tuos postringavimus skaito tik jų autoriai.

Tai vis įtikinėjimai, kad sovietinė santvarka tobula, komunizmo statyba sėkminga, komunizmo statybos siekiai permanentiniai, "kol nebus sutriuškinta paskutinė imperializmo tvirtovė".

Sena kompanija "neapkęs Amerikos" itin ryškiai lokalinėje sovietinėje spaudoje. JAV, yra paskutinė imperializmo tvirtovė. "Kauno tiesa" kelia kumščius, grąsydama tolimai jankių šaliai.

Lietuvos komunistų partijos centro komiteto XV plenumo paskelbė komunistinės agitacijos fronto skaitlines. Jos tikrai įspūdingos. Jos, taip pat, grąsios. Ši suvestinė rodo, kad Lietuvos žmonės apvynioti bolševikinės propagandos tikru aštunkojo metodu. Į kiekvieną Lietuvos gyventoją nukreipti bolševikinio aštunkojo čiulptukai.

Ok. Lietuvoje veikia 3300 partinių komitetų pranešėjų, 39,000 propagandinės "žinija" draugijos lektorių, 20,000 propagandistų, apie 29,000 politinformatorių, 41,000 agitatorių. Tai mil-

žiniška bolševikinių įtikinėjimų armija. Jų susidaro apie 100,000 asmenų. Ši armija nukreipta prieš tris milijonus ok. Lietuvos gyventojų. Atskirus vaikus ir paauglius, kas dešimtas gyventojas yra kompartijos užverbuotas agitatorius! Arba dešimčiai gyventojų paskirtas vienas politrukas.

Ši armija kasdieną, visur, masiškai ir individualiai, "auklėja" žmones komunistiniais ir ateistiniais metodais. Tai yra brutali sovietinio režimo ir bolševikinės propagandos ataka prieš minimalines pavaldinio laisves.

100,000 propagandai užverbuotų asmenų ok. Lietuvos teritorijoje dar negirdėtas istorijoje prievartos aktas. Ką sakytų JAV pilietis, jeigu palyginimui galėtumėte suvesti tu skaitlinių proporcijų su amerikine buitimi: kiekvienam dešimčiui piliečių vienas politinis prievaizdas? Šitaip yra Sovietų valstybėje. Ir propaganda išdrįsta ten kalbėti apie žmonių teises ir visokius rinkiminiuosius entuziazmus!

Bolševikinė propaganda suslėpta valstybės biudžete. Milžiniškos sumos, kurias visokiais būdais išplėšia iš dirbančiųjų, skiriamos propagandistams. Propagandos tranai nedirba valstybei ar visuomenei naudingo darbo. Jeigu panaikintų propagandinį aparatą, daug produkcijos sričių gautų darbo jėgos, pagerėtų visuomenės

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS DARBO

BARAI CLEVELANDE BR. GRAŽULIS

Jau nuo seno Lietuvių bendruomenės veikla Clevelande buvo daugiau kultūrinio pobūdžio: rūpintis švietimo įstaigų remimu, parengimu bei minėjimų ruošimu. Laikui bėgant atsirado Clevelande keletas naujų organizacijų, kurios į savo veiklos sritį įtraukė ir kultūrinius parengimus, minėjimus, paskaitas ir t.t. Bendruomenei nebuvo reikalo varžytis su tomis organizacijomis. Priešingai — bendruomenė galėjo, kur reikia, paremti tokių organizacijų pastangas.

Kaip matome iš parengimų kalendoriaus, bendruomenė jau treči metai iš eilės ruošia 3 didesnio masto parengimus: rugsėjo 8 Tautos šventės minėjimą, lietuvių dienas ir Naujų Metų sutikimą. Būtų pageidautina, kad bent vieną kartą metuose bendruomenė su ruošų platesnio masto kultūrinį parengimą (Tautos šventės ar lietuvių dienų proga). Kitos organizacijos, nenorėdamos ar nedrįsdamos apsiimti didesnių piniginių išpareigojimų, nesirūpina tokių parengimų ruošti.

Mažiau rūpesčių bendruomenė turi švietimo srityje, nes abi lituanistinės mokyklos su tėvų komitetais autonomiškai ir energingai tvarko švietimo reikalus. Bendruomenei tenka tik kartas nuo karto paremti mokyklas finansiniais. Vienas svarbus uždavinys švietimo srityje yra pedagoginių kursų darbo tęsimas. Jaunų mokytojų trūkumas jau dabar pastebimas.

Aprūpinimas prekėmis, būtu pagerinta ekonomika. Su tuo nesiskaito sovietinė santvarka, nes ji išlaikoma savo pavaldinių prievardimu, teroru, žmonių sekimu. Komunistinės agitacijos frontas ok. Lietuvoje yra okupacinės valstybės įrankis išlaikyti užgrobtą teritoriją savo groboniškame glėbyje. (ks)

Jau treči metai bendruomenė išplėtė savo veiklą rūpindamosi ekonominiais ir socialiais reikalais. Bendruomenės socialis skyrius rūpinasi ligonių ir senelių lankymu, o bėdos atveju ir mirusiųjų tautiečių laidojimu. Svarbiausias socialio skyriaus uždavinys būtų seneliams poilsio namų įkūrimas. Čia socialis skyrius turėtų sueiti į sąlytį su pensininkų klubu bei dvasiškių. Naujų namų įkūrimas šiuo metu galėtų atidėti, bet gal vertėtų kontaktuoti jau esamus kitataučių senelių namus, kuriuose galėtų būti gautas atskiras namų flygelis lietuviams seneliams su lietuvišiais prižiūrėtojais. Čia lietuviai seneliai galėtų būti savo artimųjų ir organizacijų gausiai lankomi, o ir jų dvasiniai reikalai nebūtų pamiršti.

Ekonominė sritys svarbiausias uždavinys būtų lietuviškos sodybos įkūrimas. Teisybė, praeitais metais bendruomenės valdyba bandė lietuvių sodybą suorganizuoti, bet dėl nuomonių skirtumų paruošti projektai nepraėjo įvykdymo. Tada nereiškia, kad ir šiais metais tas pats pasikartos. Tektų bandyti ir vėl ta kryptimi veikti. Reikalas

REMKIME LIETUVIŲ STIPENDIJŲ FONDĄ

Jau keleri metai Kent State University, Kent, Ohio, turi nuolatinis lietuvių kalbos kursus. Per pastaruosius 10 metų KSU biblioteka surinko nemažą lietuvišką rinkinį (Lithuanian Collection), kuris kasmet vis didinamas. Šiuo metu šis rinkinys jau turi virš 7,000 vienetų: žodinių, knygų, laikraščių ir žurnalų rinkinių, įvairios archyvinės medžiagos bei mikrofilmų. Pasinaudojant šiais šaltiniais, jau yra parašyta viena daktaro disertacija ir kelios magistro tezės.

Neseniai KSU Fundacija įsteigė specialų Lietuvių Stipendijų Fondą, Lithua-

Iš Lit. Instituto suvažiavimo posėdžio. Kalba dr. W. R. Schmelstieg. Sėdi dr. A. Klimas ir L. Dambriūnas.

V. Bacevičiaus nuotr.

labai svarbus, nes mūsų jaunimo lietuviškoj dvasioj neišlaikysime, jei nesudarysime sąlygų jam laisvalaikiu, ypač vasaros atostogų metu, susirinkti sporto aikštėse, maudymosi baseinuose, stovyklose, šokių salėse. Nei dabartiniai lietuvių namai, nei lietuviškos bažnyčios jaunimo suburti nepajėgs, nes neturi tokių sąlygų, kurias turėtų lietuviškoji sodyba.

Reiktų pasveikinti bendruomenės valdybą, kad ji sugyvena su visomis organizacijomis, o ypatingai su vietos ALTos skyriumi. Tuo ji duoda pavyzdį tiems, kurie, apimti didybės manijos, vieni kitiems kojas kaisioja...

State University Foundation, Kent State University, Kent, Ohio 44242. Čekius rašyti: Lithuanian Fellowship Fund).

Lituvų Stipendijų Fondo Komitetas: Gen. Kon. Juzė Daužvardienė, Garbės pirmininkė, Dr. Antanas Klimas, pirmininkas, Dr. Rimvydas Šilbajoris, vicepirmininkas, Dr. John F. Cadzow, išdininkas, Prel. Jonas Balckūnas, Dr. Kęstutis Keblys, Dr. Antanas Musteikis, Dr. Algis Norvilas, Kun. Kazimieras Pugevičius, Dr. Julius Slavenas ir Dr. Jack J. Stukas.

MERGAICIŲ STOVYKLA DAINAVOJE

Tai pirmoji Amerikoje ir seniausia lietuviškos skaita stovykla. Stovyklai vadovauja Putnamo seserys su talka patyrusių vadovų. Stovykla vyks liepos 13 iki liepos 27 dienos. Priimamos mergaitės nuo 6 iki 15 metų.

Clevelando mokytojų pas: I. Bublėnė, 23430 Harms Rd., Richmond Hts., Ohio. Tel. 481-8854.

Chicagoje registruotis pas: K. Bradūniene, 6515 So. Rockwell St., Chicago, Ill. 60629.

WANTED 1st CLASS SKILLED

LIFT TRUCK SERVICE SUPERVISOR

Move to the fastest growing area in the South. Land of recreation and opportunity. Must have management experience. Send complete resume to the attention:

Bill Mize
CLARKLIFT OF
ARKANSAS
P.O. Box 7635
Little Rock, Arkansas 72207

(47-49)

Press Operators

Silk Screen

Welcome South brother Atlanta Georgia. Join Miller-Zell, Inc. America's fastest growing printer specializing in print-of-purchase displays and printing for retail stores.

Generals. Precision and automatic flat beds (fast print). Also need ink matcher.

We have all the normal benefits plus everyone, yes, even the senior is on profit sharing. Call Mr. Fernandez, 484-691-7400. You must be experienced.

We Are An Equal Opportunity Employer

(47-51)

EXPERIENCED SEWING MACHINE MECHANICS

Must have experience in the following machines — Reese Button, Hole Machine, Rimoldi Overlock, Lewis Button, Sewer, Singer 281 with under-trimmer,

also Assorted Automatic Equipment. Steady work & good working conditions.

SWEETREE MILLS, INC.
W. Academy St.
Cherryville, N. C. 28021
704-435-3241

An Equal Opportunity Employer (42-48)

Skaitykit ir platinkit

D I R V A

FREE...SUPER GIFTS AT SUPERIOR SAVINGS!

RCA 17" Color TV for Certificates of Deposit

Limited offer while supply lasts.

- Deposit \$1,600, 4-year maturity and get the TV set now.
- Deposit \$2,500, 29 months maturity and get the TV set now.
- Deposit \$5,000, 14 months maturity and get the TV set now.

TELEVISIONS BASED ON DISCOUNT CERTIFICATES.

Penalty is imposed for early withdrawals.

Open a new account or add to your present Savings Account and get 5 1/4% daily interest PLUS...

Corning Ware 9-inch Pie Plate for a deposit of \$250 or more.

Irvinware's Gourmet Susan for a deposit of \$500 or more.

Corning Ware Petite Fours Set for a deposit of \$1,000 or more.

Deposits must remain at least one year.

Open Saturdays
Closed Mondays

Also available are 7 1/4% C.D.'s for 6-year maturity in \$1,000 units.

Superior Savings AND LOAN ASSOCIATION

MAIN OFFICE
798 East 185th StreetSUPERIOR OFFICE
6712 Superior AvenueEUCLID OFFICE
13515 Euclid AvenueCEDAR OFFICE
14406 Cedar Road (near Green)

BALYS AUGINAS

ŽMOGUS SU BIČIULYSTĖS PLUNKSNA (2)

Vytauto A. Brazilio 75 m. amžiaus proga

KAIP SUSARGDINOME VARNĄ

KEURIASDEŠIMT TREČIŲJŲ rudenį Brazilius į radiofono studiją atsiveda dail. Adomą Varną. Nori įrašyti su juo pokalbį. Technikui su magnetofonu kažkur išvykus, jų pokalbį įrašome į plokštes.

Dailininkas Ad. Varnas prieš metus turėjęs nemalonų įvykį: naktį vykdamas namo (į Palemoną), pakeičiui buvo piktadario užpultas, apiplėštas ir persautas. Kulka kliudė plaučius ir dailininkui teko rimtai pagulėti ligoninėje ir ilgokai gydytis namuose. Kiek atsimenu, ir dailininkas ir žurnalistas gyveno tame pačiame Palemone. Brazilius, lankęs ligonį jo ligos metu, panorą atžymėti dailininko pagijimą ir jo įsijungimą, grįžus atgal į meno gyvenimą. Ši graži bičiuliška intencija buvo atžymėta įrašytu pasikalbėjimu.

Baigę įrašą, jų pasikalbėjimą pademonstruojame patiems pašnekovams. Abu patenkinti. Dailininkas dėkoja. Ploja Braziliumi per pečius. Jau tada pastebėjau nuoširdžias ir energingas gyvai degančias dailininko Varno akis. (Jos ir dabar po tiekų ilgų metų dar vis gražiai liepsnoja ta pačia gyvenimo energija).

Pasizymėjęs, kiek laiko užtrunka šis reportažas, nuoširdžiai kviečiu abu pasiklausti sekantį sekmadienį, 16 val. per radiją savo skambį balsų.

Sekmadienį, padaręs įžangos anonsą, duodu ženklą teknikui, ir šis paleidžia plokštelę, užsiriuko ir "sekmadienio popietės atgaivai" įsiliūkina pas mane į pranešėjų kambarį. Žinodami pasikalbėjimo laiką, mes ramiausiai šnekučiuojamės, komentuodami pokalbį. Kai šiodami ir savo trиграшіus.

Staiga, pokalbio viduryje, Brazilio paklaustas apie dabarties dailininkus, nei šio, nei to, dailininkas Varnas ima staiga silpnu balsu skustis: "Man silpna, man silpna, man silpna..."

Ir taip ilgokai kartoja ir skundžiasi...

Mudu su techniku apstulbome: "Kaip dailininkui galėjo pasidaryti bloga, jei jautėsi gerai, kai jo žodžius įrašėme?"

Ak, į r a š ė m e ! Ir abu tįrinę pasileidžiame į technikų kambarį, ir abu

V. Brazilius su Kipru Petrausku, sugrįžus iš gastrolių P. Amerikoje.

Palangoje 1930 metais. Iš kairės: V. Brazilius, I. Nauragis, S. Santvaras, J. Augaitis, B. Raila, M. Naruševičiūtė, A. Bručkus, V. Kisinas, A. Gričius ir P. Cvirka.

Ravensburge 1948 m. Iš kairės: B. Babrauskas, B. Brazdionis, J. Jankus, F. Kirša, A. Gustaitis, B. Auginas ir V. Brazilius.

tiesiam rankas į įstrigusių plokštelių griovelyje adatelę.

Kol adatelę perkeliame ir pagydomė dailininką, praeina keliolika sekundžių, o klausantis, tai atrodo amžinybė!

Ir taip radijo bangomis per tą amžinybę aidi balsas: "Man silpna, man silpna, man silpna..."

Transliacijai pasibaigus, suskamba telefonai. Susirūpinę klausytojai teiraujasi, kaip jaučiasi dailininkas.

kas Varnas. O vienas jautresnės širdies asmuo net teiraujasi, ar galės savo jėgomis pareiti namo?! — Nebijokit, — visiems užtikrinu, davėm dailininkui šalto vandens, ir jis jau Palemone.

O telefonai nesiliauja. Šiaip taip apraminę klausytojus, atsipučiu, o štai ir vėl sudūgia čirkšdamas... Šį kartą Brazilius. — Ką jūs šelmiai, kad jūs paraliai, padarėt mano Varnui. susirgindote jį, po paibeliais... Kaip drįstate susirginti sveiką žmogų?

Dar tą patį vakarą po miestą vaikščiojo gandas, kad dail. Varnas pasikalbėjimo metu radiofone apal-

Feodoras Šaliapinas 1938 metais tarp Kauno laikraštinių. Stovi iš kairės: D. Kaganas, J. Keliuotis, B. Paškevičius, V. Jakubėnas, I. Kaplanas, V. Brazilius, A. Briedis, A. Gričius.

tas Ravensburgo miesto vaizdas — su jo žydinčiomis prie kiekvienų namų rožėmis, viduramžių siauromis gatvelėmis, vienuolynais ir bažnyčiomis — taip sugundė mano bičiulį, kad jis nutarė ten perkelti savo pabėgėlio likimą.

Ir iškeliavo. Anot jo, su visais įmanomais baldais, su šusnimi lagaminų. Vokiečiai pedantišku tikslumu, tvarkingai pristatė į gražų, nedidelį — dar nemačiusį bombų — miestelį. Ravensburgas yra keliasdešimt kilometrų nuo Bodeno ežero. Svarbiausia (kaip vėliau praktiškasis mano bičiulis pakuždėjo) miestas nepertoliausia nuo šveicarijos sienos; žinai, vadinasi pats, ką tai reiškia pabėgėlio strategijoje!

Nora ir Vytautas Braziliai buvo pirmieji lietuviai, atvykę į šį romėnų įkurtą miestą, tada šventusį iškilmingąjį tikatavimą gimimą! Taigi, tie lietuviški "atradėjai", įkėlę koją į šį gražųjį švabijai Dievo dovanotąjį kampelį, jau tarsi maždaug taip, kaip Karibų salų indėnai į Kolumbą, įmynusį savąją pėdą į jų gimtąjį smėlį.

"— Žmonės mums malonūs, vaišingi ir gailėstingi, — pasakojo man vėliau Vytautas. — Klausinėjo iš kur mes, kas esame ir kaip čia atsiradome. Sakėms esą pabėgėliai iš Lietuvos. Vietiniai labai atjautė. Apsigyvenime. Gavome darbo. Ir buvome tik du lietuviai. O knietėjo rasti panašių būtybių ir daugiau. Vienumos, kaip žinai, nemėgstu. Tad kilo mintis įkurti lietuvių koloniją Ravensborge, šiam gražiam ir palaimintame rožių mieste. Turėjau Gustaičio adresą. Parašiau. Atpūškavo su šeima. Vėliau atsirado Staneika su žmona akių gydytoja. Tau rašiau, atsisakinėjai, žaltė..."

O mudyjejų pėdsakai vėl susijungė ir susitiko Ravensburgo takuos, žydinčių rožių uksmėje. Mat, atsidūręs Vokietijoje, buvau paimtas darbams Silezijoje. Ir taip diena iš dienos, priegiebtas per prievartą, uždarytas fabrika 12-kai valandų į parą, stiprinau kūną "štamu" skystais vitaminais, o sielą — geresnių laikų viltimi.

Kažkuria ten Viešpaties dieną gaunu Brazilio laišką. Su šviesiom akim ir drebančiom rankom plėšiu voką. Iš voko išlenda optimis-

tiški Vytauto žodžiai, nusi-purto tolumo nukeliauto kelio dulkes ir gundo, gundo, gundo... Ir ragina, ir masina atvykti į rojų platumas, kuriose Brazilius pasistatęs palapinę. Kur yra tiek egzotikos! Kur miestas alsuoja viduramžių kvapim, savo istorine romantika, kur romėnų pirkkliai sustoję nakvynėn girdydavo savo asilelius geriausiu švabišku vynu! Dar, girdi, gali rasti cechų ir hanzų vokiškųjų pirklių ir amatininkų pėdsakų, įmintų gatvių grindiniuose.

Ir vis taip gundančiai, su istorijom, riteriais ir... vienuolėmis. O kai pakuteno mane lietuviškuoju romantizmu — kad esanti čia pilaite ant kalno, panaši į Gedimino pilį (arba maždaug tokia turėtų būti!) — nebeįstverčiau. Ėmiau mintyse ruoštis į kelionę. Planavau "bėgimą iš Seralio" (pagal Mozartą).

Laiškas buvo gyvas, optimistiškas. Iki šiol tikiu, kad tai buvo vienas iš geriausių Brazilio reportažų!

Ir laiško gale dar toks post scriptas: Noriu įkurti čia Lietuvių Sąjungos skyrių. Neatsisakyk būti sekretoriumi, nes valdai plunksną. O vėliau, prieteliau, atkursime ir radiofoną: žinių redaktorių ir direktorių jau turime, korespondentas yra, tik pranešėjo verkiama reikia...

Šis post scriptas dūrė man tiesiog į širdį. Pažvelgiau į žemėlapi — mus skyrė gerokas 900 km. kelias! Ir čia Brazilius mano viduje, tarsi Dante, užkūrė pragarą. Išvykti? Kaip gauti leidimą? (Mat, gyvenau stovykloje saugojamas). Leidimas savaitgaliui duodamas tik į artimiausią miestelį — 15 km. atstumi. Policija ir saugumas tikrina. Betgi?

Sunkia ranka ir džiūstančia širdimi įmečiau pašto dėžutėn gedulingai neigiamą atsakymą.

O po savaitės, frontui potvyniu išsiliejus, jau bel-džiausi į Brazilių duris "Miško Rago" užėjo.

Brazilius paėmė mane į savo tėvišką globą. Šis "dėdė" surado man pastogę (toje pačioje užėjoje po laiptais — anglies rūsyje). Surado ir darbą, idant maisto kortelės gaučiau. Ir taip Brazilius padarė mane tikruoju Ravensburgo piliečiu. Čia ir išgirdau jo asmenišką odisejos išpažintį:

"— Kartą einu Stoties gatve. Girdžiu jauni vyrų vokiškose uniformose vogrioja lietuviškai. Pasižiūriu — gi vyties ženklas

ant rankovių. "Sveiki prieteliai, ar esate lietuviai?" — klausiu. "O jie prie manęs, kaip prie tėvo šliejasi. Girdi, nesame buvę išpažinties, baisiai savųjų pasiilgę. Neturime lietuvių kunigo, nei lietuviškų pamaldų... O čia atvežti į Friedrich-shafeną darbams..."

Taip ir parėjau namo su drėgnom akim. O Norai sakau, reikia tiem kareiviams išrūpinti kunigą. Ir mums bus pravartu turėti lietuvių parapiją su kunigu.

Prasidėjo susirašinėjimas su Berlynu. Užsipyrušiu žemaitišku atkaklumu Vytautas klebeno valdžios duris laiškų vilyčiom, prašymų reikalavimų bombomis... Pagaliau atvyksta pirmasis ganytojas. Kun. Riškus. Jis atlaiko pirmąsias lietuviškas pamaldas Ravensborge.

Giedojau "Pulkim ant kelių" ir aš. Bet žmona vis nesiliovė alkūnė badyti į šoną, esą aš ne tom gaidom laipioju... Ir balsas lyg užrūdijęs, ir stygos tai storiau, tai ploniau nusikreivoja. Ir melodija vietomis šlubavo. Bet patenkintas buvau ir su tokiu užsidegimu giedojau pirmą kartą gyvenime...

Deja, kun. Riškui teko išvykti į Wangeną. Atvyksta vis dėlto kitas — jaunas kun. Ant. Juška. Šis jau perima ne tik dvasines mūsų vadeles, bet ir pats uoliai įsijungia į lietuviškąjį judėjimą.

Ravensburge vos galėjau atpažinti Brazilį: čia jis kaip gyvsidabris — visur jo pilna. Nepailstantis, kupinas energijos, sumanymų. Laksto po vokiečių įstaigas, prašydamas leidimų įkurdinti vis daugiau ir daugiau atvykstančių tautiečių.

Karui pasibaigus, Brazilius važinėja kaip ryšininkas, vežiodamas iš prancūzų zonos laiškus lietuvių komitetams anglų ir amerikiečių zonoms. Susiranda senų bičiulių, įsigyja naujų. Ir visur aiškina, kad Ravensburgas yra "lieauviškas menininkų ir kultūrinių miestų". Ragina visus atvykti ir pamatyti savo akimis. O reikia, esą, visokių lietuvių judėjimo darbininkų!

Tapęs Lietuvos atstovu šveicarijoje A. Geručio asmenišku "generaliniu įgaliotiniu Vokietijai", renka lituanistiką ir lietuviškus leidinius lietuviškajam archyvu šveicarijoje. Mat, anuomet mūsų veiksmų norėta išsaugoti po karo išsibarsčiusias lietuviškas knygas ir jas suburti į lietuviš-

(Nukelta į 6 psl.)

Sukaktuvininkas V. A. Brazilius 1920 m. Kaune. Lietuvos kariuomenės savanoriai gen. štabo telefono centrinės tarnyboje. Sėdi iš kairės: V. A. Brazilius, Augustinas Gričius (Pivoša). Stovi Jonas Martinaitis, Juozas Viliūnas ir L. Jonkus.

Okupuotoje Lietuvoje

ST. PERMINAS

"ENERGINGI SOVIETINIAI ŽMONĖS"

Klaipėdos dramos teatro scenoje režisierius V. Melnikas pastatė V. Sukšino pjesę "Energingi žmonės". Ši, sovietuose populiari pjesė, apkelia daug scenų, sutraukė plačių auditorijų, sukėlė furorą savo siužetu ir drasa.

"Energingi žmonės" vykusi pralindo pro ideologinės cenzūros cerberius, nes vaidinimas eina saviveiklinės savikritikos tonuose. Smerkiama sovietinio gyvenimo chaltūros padarai, kuriems kuo mažiausiai rūpi trafareti nė komunizmo statyba. "Energingiems žmonėms" rūpi tiksliai savi marškiniai ir tuos marškinius jie visaip išpūsto abejotinio legalumo veiksmams.

Energingi žmonė yra juodos sovietinės rinkos spekuliantai. Jie yra juodos sovietinės rinkos vertėivos virtuojai. Susidariusi tokių gauja labai turtingai gyvena, bendrauja savitarpyje, atrodo puikiai, inteligentiškai, prabangiai. Jie gerai išmoksinti, todėl sugeba mitriai apeiti legalinius spastus. Jie neikiūva, pagal autorių, į labai pavojingas padėtis. Tragikomiško farso būgyje jie visaip verčiasi importuoti, "deficitinių" prekių malversacijomis ir skina gerus pinigus.

Šie sovietiniai spekuliantai įsitikinę savo gyvenimo būdo tiesa. Jie susikuria savo moralę, kurios siekių centre – jų gerbūvis. Tokiu būdu autorius rodo netikėtai grubias spekuliacijas su "deficitinėmis" prekėmis, bet daug subtilesnes ir sudėtingesnes spekuliacijas su savo sąžinėmis, su tarpusavyje deklaruojama nauja "dorove". Jie prieš save ir savo bendrų akys yra teisūs, sąžiningai pelną savo duoną ir prabangą.

Sitokia besiužetinė ir bekonfliktinė situacija, neteikianti nei atmazgos, nei staigmeno, pajuda autoriui susigriežus, kad reikia gi pjesei atmazgos efekto. Centrinio spekuliantų gaujos asmens žmona palūžo po eilinio ūžavimo, gauna tariamą nervų ataką ir parašo skundą prokurorui. Ji, pati būdama aktyvi malversacijų dalyvė, prokurorui skundžia savo vyrą!

Tačiau užsimovusi princo Hamleto šliures, skundikė neskuba siųsti skundo. Ji pergyvena "būti ar nebūti" svyravimus. Kartu su ja autorius priverčia žiūrovus spėlioti: ar bus skundas išsiųstas, ar skundas prokuroro nepasieks? Tad išsiųstino ar sulaikytino skundo problema sudaro pjesės sceniškumo dorybę. Bet ir šitaip svyruodama skundikė nepergimsta, neatsiverčia iš spekuliantės gyvenimo į "pilietišumą". Argi joje pabudo "pilietiškas", sąžinė?

Ties ta dilema autorius sukaupia pjesės efektą.

Sovietinį žiūrovą, atrodo, pjesė patraukia spekuliantų užavimų scenomis – čia viskas ir komiška ir jauku. Apykaitoje eina tokie "deficitiniai dyvai", kuriuos sovietinis vartotojas pažįsta tiksliai vardais. Vaizdas tenkina smalsumą ir, mes įtariame, sukelia apetitą. Spekuliantų prabanga, aišku, nepastatyta ant patikimų pamatų, tačiau kiekvienam smagu ir apetitinga matyti gausybės rago gyvenimą. Net gi pagalvoti, kad ir "deficitinių prekių" slogutyje, štai, žmonės, kurie visa ko pertekę. Toks paviršutinis "Energingų žmonių" sėkmės išsiaiškinimo įtara.

Autorius įvedė, lyg "socialistinio realizmo" cenzorių, isakytas spekulianto žmonos "atsivertimo į pilietiskumą" momentą, jos laišką prokurorui. Tai baltais siūlais siūtas epizodas. Absoliučiai neįtikimas, susikirtęs su personažų psichika, su menine pjesės tiesa. Tai griozdiškas "deus ex machina", prasimanymas sovietinės moralės dėlei. Iš šio taško pjesę vertinant tenka apgailestauti, kad taip sujauktas veikalo vientisumas. Taip jau toli visa pjesės struktūra net nuo senų Moliere pjesių. Tai panašu į Petro Vėičiūno "Raudonojo kryžiaus" loterijos bilietą. Personažas laimėjo 60,000 litų ir sceninės jo problemos buvo išspręstos. Tad tenka galvoti, kad "Energingų žmonių" spekulianto žmonos "atsivertimas" yra ideologinių cenzorių padiktotas epizodas, susikirtęs su autoriaus sumanymu, su pjesės vientisumu.

Mums, išeiviams, kurie čia tarpstame be sovietinio dviširdiškumo, V. Sukšino pjesė "Energingi žmonės" atidaro uždangą į sovietinio žmogaus struktūrą. Kas tai per naujas padaras, kurį ten režimas lipdo, kala ir visaip klijuoja jau pusšimtį metų. Trys generacijos ėjo ir eina tikro gyvulių treningo takais. Žmonės treniruojami utopiniam sovietiniam rojui, nelyginant gyvuliai treniruojami cirko arenai. Visaip sudurstę idealaus sovietinio gyventojų portretą, režimo išdaigininkai nepajėgė to portreto paversti žmogumi. Sovietinis dramaturgas V. Sukštinas rodo mums režimo pralaimėjimą sovietinių žmonių bekuriant. Susiformavo "energingas žmogus", kari katūra, protagonistas, suktis. Jis atsakė, kad aukotis nėra vardan ko. Reikia suktis ir gyventi tik sau. Rades tam priemonės, valdydamas pakankamą apsukrumą, šis "energingas žmogus" pažūrėjo į žmones pro rampos kraštą. Žmonės jį suprato, jaukiai priėmė į savo tarpą: visi nori gyventi gerai, sočiai, turtingai. Pjesės sėkmė yra tam tikras plebiscitas.

tas: smagu stebėti savų, sovietinių žmonių taip gabiai sukurta materialinį gerbūvį!

Intrigos detalė, išnervuotos moteriškaitės skundo prieš savo vyrą epizodas tampa antraeilium pjesės stimulu.

Dramaturgas, aišku, nė sapnuot nespėjo, kad vieton materialistinių spekuliantų, būtų galima scenon įvesti spekuliantus partijos postais, spekuliantus visokiems partiniams aksesuarais. Juk šie, kaip žonglieriai, moka žaisti keliais partiniais kamuoliais iš karto. Dėl to juk jie gyvena dar jaukiau, dar turtingiau, kaip kad šios pjesės "energingi žmonės".

Partinė kritika pritaria pjesei. "Parodytos blogybės, su kuriomis privalome negai lestinčiai kovoti", pareiškia Tiesos (nr. 90) korespondentė. Labai siaura didaktinė prasme ji teisi. Plačia prasme "Energingų žmonių" epopėja atrodo kitaip. "Energingi žmonės" buvo ir liks amžini nesugebančio ekonomikai susitvarkyti režimo palydovai. Toje prielaidoje materialinis ir moralinis vienpartinio režimo pralaimėjimas.

Kultūrinio gyvenimo nuosmūkis Šiauliuose

Šiais metais okupuotoje Lietuvoje buvo sušauktas "LTSR kultūros darbuotojų II suvažiavimas". Per tą suvažiavimą, kaip paprastai, norėta skambinti prorežiminės propagandos varpais. Suvažiavo klusnūs valdininkėliai. Bet neviskas išėjo taip, kaip planuota. Kai kur, pranešimuose, debatuose, prasiveržė labai jau minorinės gaidos. Kultūrinio reiškimosi sritys šalies pakraščiuose, net ir stambesniuose centruose, reikalauja pagalbos, apverčia iki šiol pasiektus rezultatus.

"Kultūros barų" žurnalas (nr. 2), deda Antano Staponkaus pranešimą, kuriuo pavaizduoti "Meno keliai Šiauliuose".

Kaip paprastai, pranešime skamba garbinimas režimui, apie spartų šiaulių miesto augimą. Kaip tikri režimo laimėjimai akcentuojami įvairūs demografiniai daviniai. Pažymėti ir propagandinės reikšmės faktai, Šiauliuose baigiamas statyti "pergalės prieš fašizmą paminklas 16 lietuviškajai divizijai".

Tai bus, žada straipsnio pranešimo autorius, "reikšmingiausias monumentalios dailės kūrinys".

Tuo tarpu meno gyvenimui dėmesio kaip ir nėra. Tiksliai dabar "pradėti šiaulių dramos teatro repetitijų ir ūkinio pastato projektavimo darbai". Žadama pastatą užbaigti... 1977 metais. Ir šitaip yra po trisdešimties sovietinio valdymo metų! Propagandiniam paminklui yra lėšų. Teatro pastatui per tris ilgus dešimtmečius rublių nerasta!

Autorius skaičiuoja kultūrinio gyvenimo spragas:

"Mieste nėra dailės parodų paviljono, nėra patalpų fotografijos muziejui. Kultūros rūmų salė su 600 vietų yra per maža miestui, be to, nelabai gera jos akustika. Aukštesniosios muzikos mokyklos ir Pedagoginio instituto salės visai mažos. Muzikos mokykla jau daug metų laukia priestato..."

Greta tokių gyvybingų miesto kultūros gyvenimui reiškinų nuosmūkis, kyla į padanges propagandinis, "monumentalios dailės" paminklas!

Sunkus, nedateklių pilnas buitinis gyvenimas atbūkinio kadaise meną ir mokslą mėgusius šiauliečius. Skaitome Antano Staponkaus reportažą:

"Bethoveno muzikos koncerto klausėsi 89 žmonės."

"Dailės renginiuose dalyvauja ne taip daug klausytojų: 25-30 žmonių."

"Meno renginiuose pasigendama darbininkijos..."

Išėjimoje verkiama, kad į koncertą sueina pora šimtų klausytojų! Šiauliuose, kur dabar per šimtas tūkstančių gyventojų, Bethoveno koncertan ateina nepilnas susidomėjusiųjų šimtas! O darbininkai ir visai nelanko kūrybinių renginių. Žmonių ausys atbuko dėl nuolatinio propagandinio alaso. Darbininkai nebesidomi susovietinta "kultūra". Jie nelanko netikrų renginių.

Todėl planuojama darbininkus priversti lankyti muzikinius renginius. Or-

Klaipėdoje prie kelto eilutė žmonių nusitęsusi gatve. Apačioje: žmonės skuba į keltą, kad greičiau pasiektų Smiltinės paplūdimį (1974 m.).

ganizuoti personalines ekskursijas. Tai reiškia, kiekvienas buvo atsakingas už neatsilankymą. Bet, kaip žinia, menas per prievartą nėra menas. Tai grubi agitacija, piktybinė propaganda.

"Abėjingumo menui šaknys yra giliau, — pastebi autorius. Jis nurodo, kad iš mažens žmonės nebuvo menui nuteikti, nieko apie meno prigimtį ir jo reikšmę neišmano. Bet gi, ši karta užaugo sovietinės okupacijos sąlygose. Tokią tad bejausmę, grubią kartą režimas išaugino?"

Nevisai taip. Žmonės gerai skiria pelus nuo gerų grūdų. Bet to propagandininkai nenori matyti. Negalima iš darbininkijos rei-

kalauti Bethoveno muzikos entuziastų, bet tikrai sunku matyti, kad ir teatras nesuvylioja darbininkiškos publikos.

Teatro repertuare kas antras veiklas verstinis. Iš rusų scenos atneštas į lietuvišką!

Tad darbininkija užsidaro savo namuose, sėdi vakarais prie televizijos, smunka į miesčioniškumą: kortos, svaigalai...

Sovietinė okupacija priimetė šiauliams savo esminį pobūdį: kultūrinio gyvenimo nuosmūkis. Tokią padėtį pristato viešumai ir istorijai "Kultūros barų" puslapiai ir "LTSR kultūros darbuotojų II suvažiavimo" pranešimai.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:
7 1/4% — 6 metų su \$1,000, minimum.
7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum.
6 3/4% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6 1/2% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkamą sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.I.C.

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

SHIFT SUPERVISOR

Bakery has immediate opening for a person qualified in Bread & rolls. Experienced in packaging with mechanical background desirable.

Please send resume and salary history to

P. O. Box 446
Twinsburg, Ohio 44087

An Equal Opportunity Employer

(46-49)

Tulpės kavinė Kaune.

ŽMOGUS SU BIČIULYSTĖS PLUNKSNA...

(Atkelta iš 4 psl.)

kąjį archyvą neutralioje šveicarų valstybėje. Vytautas važinėja skersai ir išilgai po Vokietiją, Austriją. Kaip tikras knygnešys — su kuprine kimšte prikimšta knygų, su krūviu kietai pripakuotu spausdinių, rašyto mašinėle ir šapirografuotu — jis, kaip koks vaizbūnas, įtartinas savo krūviais ir kimšalais.

Ir rankose anuometinis anglų zonos almanachas. "Baltija" leidžiamas Detmole a. a. poeto Juozo Krūmino. O kai prasidėjo UNR-R'os spausdinamų lietuviškų spausdinių leidimas, Brazilius buvo mūsų zonoje uoliausias jų platintojas. Ir visą tą medžiagą kaip knygų skruzdė, gabena į Šveicariją, pats nuvykdamas tik į Constanzą ir Radolfzell'e.

Visomis tomis savo knygų kelionėms Brazilius išgarsina Ravensburgą tiek, kad mūsų lietuviškas spietynas pasiekia lietuviškų dūšių tūkstantinę... Bet prancūzų karinė valdžia nustebusi iš kur tokia lietuvių invazija? Ir ima jau varžyti ir nebeduoti apsigyvenimui leidimų!

Kažkaip atsitiktinai Brazilius susisieks su lietuviškais kariais, tarnavusiais Prancūzų Svetimšalių legijone. Per Vytautą Gedgaudą sužinojės, kad svetimšalių legijone lietuviai pasiilgę lietuviškos spaudos, pradeda su jais susirašinėti siųsti lietuviškų laikraščių. Tokių jis "susižvejoja" net kelias dešimt sielų. Ir tas lietuviškas sielas, beskestančias svetimybės vandenuose, jis ima šlakstyti lietuvių "švęstu" vandeni — knygų ir spausdinių pavidale. Neužmiršdamas jiems parašyti paguodos žodį, susirašinėdamas, palaikydamas tamprų ryšį.

— Žinau, ką reiškia vienatvė, — dažnai jis karto-

davo savo pokalbiuose. — Esu buvęs karys ir žinau, kad apima geras ir malonus jausmas, kai gauni laišką, kai tavo kas nors prisimena. O tie išleisti mano lietuviškai spaudai prenumeratos ir pašto išlaidom, pinigai grįžta su kaupu: per plunksną įsigijau daug bičiulių!

Ak, kaip dažnai bičiulystės kupina Brazilio plunksna suteikė daug džiaugsmo išsisklaidžiusiems mūsų tautiečiams!

Ir kai neseniai mes Vytauto namuose šnekames apie tuos gerus laikus, apie "šviesiąją" tremtį, jis pažvelgia į savo knygomis prigrūstas lentynas ir išima man vieną:

— Va, štai kun. dr. Petraičio dovana. Amžiną jam atilsį, už mano žygius į Constanzą atminti. Naujasis Testamentas. Va, ir įrašas: "Mielam bičiuliui Alf. Brazilui — Kad Dievas visada laimintų jo darbščią veiklą."

Žvilgtelėjau į datą — Ravensburgas 47. IX. 21.

— Kaip gi patekai į Naująją Tstamentą? — pakelčiau antakius.

— Nesu labai pabažnas, bet Ravensburge, kaip žinai, įkūriau katalikišką lietuvių parapiją. O matai — pirmas stikluokas yra sunkiausia pradėti. O jau paskui, tai geri iki...

— Iki tol, kol nuvirsti nuo nuo koto... — Baidiu jo mintį.

— Taip ir su manim. Pradėjau nuo parapijos flirto, o paskui jau ir su kunigais. Kun. Končius, tas a. a. didysis Balfietis, ir kun. dr. Petraitis, buvęs Kauno seminarijos rektorius, mano bičiuliai ir dideli pagelbininkai lietuviškoje veikloje. Kun. Petraitis man buvo užkrovęs pareigas — per jį lietuviai gaudavo siuntinius ir korespondencijas iš

Iš dailininkų Antano Petrikonio ir dr. Jono Šalnos kūrinių parodos gegužės 3-4 d. Detroite. Farodą surengė LB apylinkės valdyba. Nuotraukoje Vy. Alantaz, S. Smalinskienė, A. Petrikonis ir dr. J. Šalna su žmonėmis. J. Urbono nuotrauka

Detroito lietuviai

ANTANAS GRINIUS

LIETUVIŲ KAMBARIUI IRENGTI LAIMĖJIMAI

Lietuvių kambariui WSU įrengti komitetas savo posėdyje nutarė surengti laimėjimus, 4 dovanų: 2 paveiksai, dovanoti St. Smalinskienės ir K. Kodatienės, gintaro išdirbiniai — Vik. Norvilaitės ir užuolaidos langui — S. Rimšienės.

Bilietai jau pradėdami pardavinėti ir jų pardavimas bus vykdomas ir pavergtų tautų festivalyje liepos 11-13 d.d. Traukimas įvyks WSU patalpose rugsėjo 28 d. 3 val. Atskaitomybę tvarko Vik. Norvilaitė ir Alg. Ratnikas.

Lėšų šio kambario įren-

Amerikos. O aš išnešiodavau. Buva ryšininkas, neapmokamas ekspeditorius ir sekretorius...

Smagu dabar prisiminti tuos gražius laikus, kai gyvenome viltimi, emigracijos skrydžio karštligė ir tikėjimu geresne ateitimi. Kai ir energija ir darbai žydėjo, kaip tos Ravensburgo rožės, kurių uksmėje įmintos mūsų pėdos ir kurios įamžintos mūsų ravenburgiečio poeto Brazdžionio lyrikoje.

kis, studentė Asta Banionytė ir Joana Kuraitė. Visuomenė kviečiama popietėje ir svarstybose dalyvauti, tačiau iš anksto reikia registruotis pas V. Selenį tel. 293 1611.

ALT S-GOS SKYRIAUS GEGUŽINĖ

ALT S-gos Detroito skyriaus gegužinei, kuri įvyks birželio 29 d. gražioje p.p. Adamsų sodyboje, prie Tip-sico ežero, skyriaus valdyba stropiai ruošiasi ir visus kviečia joje dalyvauti. Pas p.p. Adamsus nuvažiuoti kelias visiems gerai žinomas, o kurie dar nežinotų, gali nurodymus gauti pas valdybos narius.

BALFO GEGUŽINĖ

Liepos 20 d. Balfio 76 skyrius savo tradicinę gegužinę rengia O. ir Č. Šadeikų sodyboje. Balfas yra gausi narių organizacija, tad gegužinėje daug žmonių laukiama.

SLA GEGUŽINĖ

SLA 352 kuopos gegužinė birželio 8 d. stovyklavietėje "Pilenai", vėsiam orui esant, nesutrukdė daug svečių. Gegužinei buvo gerai pasiruošta: įvairaus lietuviško maisto, gėrimų ir dovanų turėta užtektinai.

SLA 352 kuopa skaitosi seniausia ir didžiausia. Sąrašuose turi apie 300 narių. Gegužinėje teko sutikti tuos pačius ir visur atsilankančius narius mūsų veteranus: Feliksą Motuzą, Mykolą Balčiūną ir dar gal vieną kitą. Balčiūnas, nežiūrįnt subrendusio amžiaus, gegužinėje polką šoko kaip jaunuolis.

ŽURNALISTŲ POPIETE

LŽS-gos Detroito skyrius birželio 22 d. 1 val. p.p. Brazių sodyboje prie Dainavos rengia popietę su politinėmis svarstybomis, kurias praves dr. Kazys Karvelis. Referantai: adv. Rimas Sa-

PROFESSIONAL HELP NEEDED

DIRECTOR OF NURSING
BS Degree of Master preferred & several years of experience with a Psychiatric & Clinical General Hospital background.

REGISTERED PHARMACISTS
Opening available for retired Pharmacists on a full or part time basis.

REGISTERED PHYSICAL THERAPISTS
ADA DIETITIAN
REGISTERED SOCIAL WORKER ASCW
LICENSED PHYSICIANS & PSYCHIATRISTS

also
3-11 — 11-7 shifts. Registered nurses, LPN's and Psychiatric aides (trained to give medicine). Activity therapist for recreation trained purposes. For 12 o'clock shift.
For mental health facility in North-eastern Ohio. These are excellent opportunities for male & females possessing an Ohio license. Salaries are Highly competitive. Plus Excellent fringe benefits.

Apply to Superintendent

MASSILLON STATE

HOSPITAL

3000 ERIE ST., SOUTH

MASSILLON, OHIO 44646

216-833-3153

(47-54)

SHEETFED OFFSET PRESSMAN

We are seeking a "take charge" individual with a sound background on 1 and 2 color presses. If you can deliver foreman capabilities as well as high quality process work, we'll deliver excellent salary and benefits plus a solid growth company. Call collect Les McNeely, 419/524-4312 or 419/892-2162.

(44-48)

MACHINE REPAIR

Immediate opening for experienced personnel in machine repair. Prefer experience in fastener equipment, cold headers and roll threaders. Excellent company paid benefits. For further information call 292-7161, Steve Drenkar, Anchor Fasteners Inc. 26101 Fargo Rd., Bedford Hts. An equal opportunity employer.

(44-46)

-- Aš esu žurnalistas kūnu ir siela!

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

iš BOSTONO ir NEW YORKO

KAINA NUO \$739.00

Dar yra vietų sekančiose grupėse:

rugpjūčio 20	lapkričio 21
rugsėjo 3	gruodžio 19
rugsėjo 19	

Prie šių grupių galima jungtis iš kitų miestų su papildomu mokesčiu: pav., vykstantiems iš

Chicagos	119.00
Clevelando	92.00
Detroito	81.00 daugiau

PATARTINA REGISTRUOTIS IŠ ANKSTO — VIETŲ SKAIČIUS RIBOTAS!

Dėl smulkesnių žinių kreipkitės į:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway, P. O. Box 116
South Boston, Mass. 02127

Tel. (617) 268-8764

Savininke: ALDONA ADOMONIENĖ

Norintiems atsikviesti gimines iš Lietuvos sutvarkome reikalaujamus iškviemo dokumentus.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6815 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYŠ MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

-- Greitai į aerodromą!...

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

SVEIKINAME 1975-AIS METIS BAIGUSIUS GIMNAZIJAS!

Lietuvių Bendruomenė, pagal tradiciją, pagerbti jaunimą, kuris šiais metais baigė gimnaziją Clevelande ir apylinkėse, vėl rengia abiturientų pristatymą.

Kviečiame ir prašome visus 1975 metų absolventus prisijusti iki liepos 15 d. savo vardą, pavardę, adresą, telefono numerį, nuotrauką, lankytus gimnazijos vardą ir pramatytus ateities planus (universitetą, kurį numatote lankyti, pasirinktąją sritį, specialybę, ir t.t.). Prašome aprašyti veiklą lietuviškoje visuomenėje ir jos organizacijoje, o taip pat visus gimnazijoje suteiktus atžymėjimus ir išskirtinus atsiekimus.

Tikimės, kad nedelsdami atsiųskite šias žinias Vilijai Nasvytytei, 17618 Ingleside Rd., Cleveland, Ohio 44119, arba — Viktutei Lenkauskaitėi, 3024 Kersdale Rd., Pepper Pike, Ohio 44124.

• **Algis Meilus** baigė elektros inžinieriją Cleveland State University su labai gerais pažymiais ir tapo Elektros Inžinierių Sąjungos garbės nariu.

Nežiūrint gana gražių tarnybos pasiūlymų, Algis siekia magistro laipsnio elektros inžinierijos srityje.

• **George V. Voinovich**, Cuyahoga County Auditor, praneša, kad nežiūrint visų raginimų iš organizacijų ir pavienių asmenų, jis nusišalęs nekandidatuoti į Clevelando merus šiuose rinkimuose.

• **Dirvos 60 metų sukaktuvinis balius** įvyks 1976 m. sausio 24 d.

• **Perkant ar parduodant namus**, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

• **Apraudos reikalais** geriausias patarnavimas gausite kreipdamiesi į **Z. Obelenį** tel. 531-2211.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

Šv. Kazimiero lit. mokyklos tėvų komiteto pirm. prof. dr. R. Kašuba kalba mokslo metų užbaigimo šventėje. V. Bacevičiaus nuotr.

MOKSLO METŲ UŽBAIGIMAS ŠV. KAZIMIERO LIT. MOKYKLOJE

Š. m. birželio 1 d. Clevelando šv. Kazimiero lituanistinė mokykla užbaigė 18-tus savo darbo metus. Iškilinės pradėtos prie Lietuvių paminklo. Keturi šių metų laidos abiturientai padėjo gėlių puokštę ant paminklinio aukuro žuvusiems už Lietuvos laisvę pagerbti ir padėkoti. Tai progai žodį tarė Ramunė Banionytė. Po to visa mokykla dalyvavo pamaldose, kurių metu momentui pritaikintą ir lituanistinę mokyklos svarbą iškeliantį pamokslą pasakė kun. kleb. G. Kijauskas, SJ.

Iškilmingo akto programoje pradėtoje Tautos himnu po neilgų mokyklos direktoriaus ir tėvų komiteto pirmininko Dr. R. Kašubos pranešimų buvo pristatyti ir apdovanoti geriausieji visų skyrių mokiniai. Jiems knygas nupirko Lietuvių Bendruomenės Clevelando Apylinkės valdyba. Knygas įteikė ir atitinkamą žodį pasakė pirm. J. Malskis. Be to šiais metais buvo išskirti ir padovanoti tie mokiniai, kurie šių mokslo metų eigoje padėjo daug pastangų ir pasiekė pažangos, nors ir negalėjo patekti į pirmųjų mokinių skaičių. Jiems knygas padovanojo tėvų komitetas. Štai geriausiųjų mokinių sąrašas:

1 skyriaus Julija Gelažytė, Saulius Muliolis, Loreta Gincaitė ir Audrė Apanavičiūtė. 2 sk. — Paulius Talat-Kelpša, Ričardas Matas ir Linas Biliūnas. 3 sk. — Daina Mataitė, Aldona Johansonaitė ir Dalia Kašubaitė. 4 sk. — Vincas Staniškis, Gytis Barzdukas, Ramūnas Balčiūnas ir Arūnas Apanavičius. 5 sk. — Vilija Ramūnaitė, Rima Apanavičiūtė ir Diana Pikturnaitė. 6 sk. — Rūta Nasvytytė, Vilija Banionytė, Paulius Ramūnas, Marius Kaunas ir Lina Žiedonytė. 7 sk. — Elena Muliolytė, Rita Rydelytė, Renė Motiejūnaitė, Ritas Urbaitis ir Ant. Elerskis. 8 sk. — Rita Kazlauskaitė, Algis Miškinis ir Virginija Juodišytė.

Šv. Kazimiero lit. mokyklos abiturientai: Jūra ir Ramunė Banionytės, Danutė Januškytė ir Arvydas Mackevičius.

V. Bacevičiaus nuotrauka

9 sk. — Lidija Balčiūnaitė. 10 sk. — Andrius Kazlauskas ir Rūta Staniškytė. 11 sk. — Danutė Balčiūnaitė, Rena Vyšnionytė ir Daina Čepulytė. 12 sk. — Arvydas Mackevičius ir Danutė Januškytė.

Po to buvo atžymėti ir apdovanoti visų skyrių mokiniai, šiais metais perskaitę daugiausia lietuviškų knygų. Jiems specialius pažymėjimus ir pinigines dovanas įteikė premijų mecenatai Br. ir Akv. Gražuliai. Štai tie darbštieji knygų skaitytojai: 1 sk. — Julija Gelažytė, Saulius Muliolis ir Kristina Kampė. 2 sk. — Matas Ričardas ir Biliūnas Linas. 3 sk. — Dalia Kašubaitė. 5 sk. — Vida Kašubaitė ir Vilija Ramūnaitė. 6 sk. — Rūta Nasvytytė ir Saulius Ramūnas. 8 sk. — Virginija Juodišytė ir Rita Kazlauskaitė. 9 sk. — Audra Nasvytytė. 11 sk. — Paulius Nasvytis, Dan. Balčiūnaitė. 12 sk. — Arvydas Mackevičius.

Šiais mokslo metais 8 metų kursą užbaigė 6 mokiniai: Rita Kazlauskaitė, Algis Miškinis, Virginija Juodišytė, Ramunė Jonaitytė, Algis Gobis ir Tomas Ralys. Iššaukti į sceną, gavę atestatus ir dovanas, o taip pat ir priminimą grįžti sekančiais metais ir tęsti

mokslą aukštesniojoje lit. mokykloje. Jų vardu kalbėjo Rita Kazlauskaitė, atsisveikinimo klasės auklėtoja mok. St. Kazlauskienė. 12 sk. aukštesniąją mokyklą baigusieji abiturientai: Arvydas Mackevičius, Danutė Januškytė, Jūra Banionytė ir Ramunė Banionytė. Šaunusis jų ketvertukas buvo šiltai gau-

sios auditorijos pasveikinti. Įteikus atestatus, knygomis apdovanojo Lietuvių Bendruomenės Ohio Apygardos valdyba. Pirmininkas K. Žiedonis ta proga pasidžiaugė mokyklos darbu ir palinkėjo baigusiems abiturientams nenutraukti saitų su bendruomene. Knygų dovanoms šiam skyriui, o taip pat ir 8 sk. atsiuntė ir L. E. leidėjas J. Kapočius. Be to, piniginių dovanų davė ir geras mokyklos rėmėjas ir jaunimo bičiulis J. Balbatas. Abiturientų išreiškė ir dovanėlėmis buvusiems savo mokytojams V. Augulytei ir Pr. Karaliui.

Po iškilmingo akto buvo trumpa programa, kurios metu mokyklos kanklininkės ir lumzdelininkai atliko keletą muz. Alf. Mikulskio kompozicijų. Po to tautinių šokių grupė pašoko pora šokių, o Vilija Ramūnaitė padėklamavo. Programą pravedė Ugnelė Stasaitė.

Pabaigoje buvo atsisveikinta su į pensiją pasitraukiančiu ir iš Clevelando išsikelusiu mokyklos direktorium Pr. Karalium. Tėvų komitetas ir Liet. Bendruomenė ta proga jam įteikė atminčiai knygą. Nauja direktore komitetas pakvietė Vidą Augulytę. Perimdama šias pareigas ji kvietė visus tėvus ir mokinius į darbą. Pr. Karalius išreiškė padėką visiems mokytojams, mokinių tėvams, bendruomenei ir visiems mokyklos rėmėjams.

Po to buvo tėvų komiteto suruoštos kuklios vaišės mokytojams, tėvams ir kitiems svečiams.

(pk)

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

• **BIRŽELIO 22 D.** Pensininkų klubo Joninių gegužinė.

• **LIEPOS 13 D.** LKVS Ramovė gegužinė.

• **LIEPOS 13 D.** — Skautininkų-kų išvyka gamton.

• **RUGSĖJO 13 D.** Tautos šventės minėjimas.

• **RUGSĖJO 19-21 D.** JAV Jaun. Kongreso atstovų suvažiavimas ir rugs.20 koncertas.

• **RUGSĖJO 28 D.** Birutinių parengimas.

• **SPALIO 5 D.** 4 v.p.p. Naujosios parapijos salėje popietė su Neringa. Rengia vyr. skautės.

• **SPALIO 11 D.** Abiturientų balius.

• **SPALIO 25 D.** Clevelando šaulių įsisteigimo penkmečio minėjimas.

• **SPALIO 26 D.** Šaulių sukaktuvinių minėjimas. Rengia Žalgirio kuopa.

• **LAPKRIČIO 8 ir 9 D.** Lietuvių dienos. Rengia LB Clevelando apylinkė.

• **LAPKRIČIO 22 D.** Karuomenės šventės minėjimas. Rengia LKVS Ramovė.

• **GRUODŽIO 31 D.** Naujų metų sutikimas. Rengia LB Clevelando apylinkė.

1976

• **SAUSIO 24 D.** Dirvos 60 metų sukaktuvinis balius.

• **KOVO 27 D.** Kaziuko mugė.

• **GEGUŽĖS 8 D.** Grandinės metinis koncertas.

• **Dr. Vandos Sruogienės** knyga Steigiamasis Seimas atiduotas spausdinti Darbininko spaustuvei, Brooklyne. Knyga turės apie 230 nsl. Numatoma, kad knyga bus atspausdinta ir pradėta platinti dar šiemet.

Kar. Juozapavičiaus šaulių kuopos šauliai ir svečiai dalyvavę š. m. birželio 8 d. Andriusaičio ūkyje šaudymo pratimuose. Dešinėje stovi pirm. dr. K. Pautienis. Taikliausias šaudytojas buvo J. Navickas, surinkęs 98 taškus, G. Puškorius — 71 ir F. Navikas — 68. Vėliau po šaudymo visi dar ilgai vaišinosi medžių paukščiukais.

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAZEIKA

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA. GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandose suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

NAUJAS VALSTYBĖS DEPARTAMENTO UŽTIKRINIMAS

Valstybės sekretorius Kissinger per savo pavaduotoją ryšiams su visuomene John E. Reinhardt atsiuntė Amer. Liet. Tarybos pirm. dr. K. Bobeliui padėką už jo atsiųstą raštą ryšium su JAV politika Baltijos valstybių atžvilgiu.

Valstybės departamentas savo nauju raštu iš birž. 6 d. pažymi, kad JAV politika nepripažinti priverstino Baltijos valstybių inkorporavimo į Sovietų Sąjungą pasilieka nepakeista. Todėl JAV delegacija Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijoje nesutiks, kad konferencija pripažintų Estijos, Latvijos ir Lietuvos aneksavimą, Sovietų įvykdytą prievartos keliu.

NAUJAS INŽINIERIUS

Inž. Gintaras Aukštuolis.

Šm. gegužės 18 d. Gintaras Aukštuolis baigė Purdue Universitetą, Lafayette, Ind. ir gavo diplomą iš civilinės inžinerijos.

Jaunasis inžinierius Gintaras Aukštuolis gimė 1952 m. kovo 27 d. Clevelande, Ohio. Pradžios mokslo ėjo E. Chicago lietuvių šv. Pranciškaus parapijos mokykloje, vadinamojoje seselių kazimieriečių. Gimnazijos mokslą išėjo Bishop Noll Institute Hammond, Ind. Studijas pradėjo Purdue Universitete, Hamond sk., o baigė jo centre, Lafayette.

Gintaras Aukštuolis mokėsi gerai ir buvo garbės sąrašuose. Amerikinėje veikloje priklauso: National Honor d-ai, matematikos klubui, Amerikos inžinierių d-ai ir kt. Redagavo mokyklos literatūrinį žurnalą ir civilinės inžinerijos laikraštėlį. Universitete atstovavo studentų fakulteto taryboje.

Inž. Gintaras Aukštuolis baigė Chicagos aukštesniąją lituanistinę mokyklą ir Pedagoginį Lituanistikos Institutą, suteikiantį teisę dėstyti lituanistikos dalykus aukštesnioje mokykloje. Du metus mokytojavo Kristijono Donelaičio mokykloje, Chicagoje.

Priklausė skautams akademikams ir tautinių šokių grupei Grandis. Buvo išrinktas atstovu į II Pasaulio Lietuvių Kongresą. Yra veiklus ir judrus jaunuolis, aktyviai dalyvaujantis visuomeniniame lietuvių gyvenime ir nežada iš jo pasitraukti.

Šiuo metu tarnauja Sargento ir Lundy inžinerijos firmoje, Chicagoje.

Jaunojo inžinieriaus Gintaro tėvai – Natalija ir Vytautas Aukštuoliai, abu buvę čiurolioniečiai, šeimą sukūrė Clevelande, Ohio, o dabar gy-

vena Munster, Ind. Solistė Natalija Aukštuolienė yra nepailstanti talkininkė lietuviškų organizacijų renginiuose. Laikraščio Dirvos vakaruose net penkis kartus išpildė programą be jokio atlyginimo, viską aukodama lietuviškai spaudai paremti.

Vytautas Aukštuolis yra veiklus vietos lietuviškame gyvenime. Du metus iš eilės buvo ALTS-gos vietos skyriaus pirmininku, o ir dabar tebėra valdyboje.

Abu priklauso bažnytiniam chorui ir yra vieni iš pagrindinių jo ramsčių.

Jaunam profesionalui Gintarui linkėtina gerai įsitvirtinti profesiniame darbe ir taip pat aktyviai reikštis ir lietuviškoje visuomenėje.

(aj)

• **Dirvos novelės konkursui** dar gautos šios novelės: Ugniažolė – "Padangių karuselė", Kovarnis – "Pragarų vartai".

• **Kauno Jėzuitų Gimnazijos mokinių suvažiavimas** įvyks š. m. rugpjūčio 30 – rugsėjo 1 d. Chicagoje, Jaunimo Centre. Visų klasių, visų laidų mokiniai ir mokytojai kviečiami registruotis pas Petrą Kleinotą, S. J. 2345 West 56th St., Chicago, Ill. 60636. Tel. (312) RE 7-8400. Registruojantis įmoka 5 dol.

• **SU mokyklų baigimo šventėmis** ir įvairių studijų pavasariniais pasirodymais užbaigėm praėjusio rudens ir žiemos veiklos sezoną. Įvykių buvo tikrai daug. Pagrindinius stengiausi užfiksuoti šioje skiltyje. Vasaros metu laikotarpis bus daug tuštesnis, jokių didelių švenčių bei suvažiavimų Chicagoje nenumatoma, tad per tą laiką bus galima aptarti eilę gerų knygų ir iš anksto pristatyti iškilnesnius renginius, planuojamus ateinančių rudenį ir vėliau. Vieną vakarą varčiau Jaunimo centro kalendorių. Ateinančiam sezonui ten visos salės užimtos iki sausio pradžios. Manau, kad tokia pat padėtis yra ir Tautiniuose namuose. Nors mirtis smarkiai retina išėjusių lietuvių gretas, bet vis tiek mūsų visuomeninis bei kultūrinis gyvenimas tebėra labai gyvas. Į tai turi atkreipti dėmesį ir sovietiniai propagandistai, skelbę ir tebeskelbia išėjusių lietuvių tautinę mirtį. Ateities skiltyse vis teks komentuoti ir

• SU mokyklų baigimo

šventėmis ir įvairių studijų pavasariniais pasirodymais užbaigėm praėjusio rudens ir žiemos veiklos sezoną. Įvykių buvo tikrai daug. Pagrindinius stengiausi užfiksuoti šioje skiltyje. Vasaros metu laikotarpis bus daug tuštesnis, jokių didelių švenčių bei suvažiavimų Chicagoje nenumatoma, tad per tą laiką bus galima aptarti eilę gerų knygų ir iš anksto pristatyti iškilnesnius renginius, planuojamus ateinančių rudenį ir vėliau. Vieną vakarą varčiau Jaunimo centro kalendorių. Ateinančiam sezonui ten visos salės užimtos iki sausio pradžios. Manau, kad tokia pat padėtis yra ir Tautiniuose namuose. Nors mirtis smarkiai retina išėjusių lietuvių gretas, bet vis tiek mūsų visuomeninis bei kultūrinis gyvenimas tebėra labai gyvas. Į tai turi atkreipti dėmesį ir sovietiniai propagandistai, skelbę ir tebeskelbia išėjusių lietuvių tautinę mirtį. Ateities skiltyse vis teks komentuoti ir

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTĖNAS

V. Karosaitė ir J. Puodžiūnas baletų studijos spektaklio metu. Eug. Būtėno nuotr.

1976 m. rugsėjo 5 d. Chicagoje įvyksiančią V-tąją Tautinių šokių šventę, kurios rengėjų komiteto pirmininkas yra pedagogas, spaudos darbuotojas ir skautų veikėjas Bronius Juodelis, jau spėjus sudaryti darbštų pagrindinį komitetą bei įvairias komisijas ir sušaukęs pirmąją spaudos konferenciją. Taip pat gal ne kartą teks apgailestauti, kodėl LB vadovybė aplenkė V-tąją Dainų šventę. Argi jau nebėra chorų ir choristų? Man yra žinoma, kad dėl Dainų šventės nerengimo labai susirūpinę prof. J. Žilevičius, muz. Br. Budriūnas ir kiti. Kai kurie žinomi muzikai kreipėsi į dr. L. Kriaučiūną, buv. IV Tautinių šokių šventės rengimo komiteto pirmininką, LB Krašto valdybai perdavusį net 24,000 dol. tos šventės pelno, kad jis imtųsi iniciatyvos organizuoti V-tąją Dainų šventę. Tai būtų visai logiška, nes ir I-mąją Dainų šventę 1956 m. Chicagoje rengė ne LB, bet atskirų chorų ir visuomenės atstovų sudarytas komitetas: muz. A. Stephens, muz. J. Kudirka, Dainavos ansamblio atstovas Alb. Dzirvonas, tuometinio Vyrų choro atstovas V. Radžius, muz. J. Kreivėnas, E. Blandytė, A. Jasaitytė ir Vl. Būtėnas. Taip pat komitete dirbo ir dabartinė Lietuvos gen. konsulė J. Daužvardienė. Jei vėliau LB pasisavino tos šventės rengimo etiketę, mes neprotestavome, nes juk visi esame LB nariai ir jos labai dirbame.

• **JONAS Jasaitis** gal buvo vienas iš LB pirmųjų, atkreipęs dėmesį į lietuvių menininkus, kad jie su pasirodymais lankytų plačiai po JAV ir Kanadą išsimėčiusias lietuvių kolonijas. Maždaug 1965-66 m. jis LB vardu užangažavo Leon Varkas studijoje, Los Angeles mieste šokančius jaunus lietuvių baletininkus Violetą Karosaitę ir Jaunutį Puodžiūną lankyti įvairias lietuvių kolonijas su koncertais. Tas užangažavimas kaip tik labiausiai į naudą išėjo Chicagos lietu-

viams. Po paskutinio gastrolinio pasirodymo abu baletininkai nutarė pasilikti Chicagoje, kur gyvena V. Karosaitės tėveliai. Nutūpęs Chicagoje, J. Puodžiūnas lietuviškam Marquette Parke atidarė savąją baletų studiją. Studija gyvuoja devyneris metus ir per ją perėjo šimtai jaunų lietuvių. Birželio 7 d. Jaunimo centro didžiojoje salėje įvyko J. Puodžiūno baletų studijos lankytojų metinis koncertas. Kai į koncertą nuvykom 10 min. pavėlavę, salėje ne tik kad visos vietos buvo užimtos, bet daug kas ir stovėjo. Laimei, Jaunimo centro vice direktorius kun. V. Gutauskas atidarė balkoną, tad iš ten su opeiros vėbos pirm. Vyt. Radžium, jaunuojų muziku A. Vasaičiu ir jo žmona, sklt. P. Alekna, A. T. Antanaičiu ir dešimtimis kitų galėjom puikiai sekti gražų pasirodymą. Teisingai Vyt. Radžius pastebėjo, kad J. Puodžiūnas žino kaip pagauti publiką. Jo pasirinkti du baletai – Paganini Rapsozija ir Poloviečių šokiai (šis baletas jau rodomas antrą kartą iš eilės), prie V. Karosaitės kostiumų, D. Petkūnaitės ir I. Toliušytės apšvietimo, prie dail. A. Valskės dekoracijų, sukurtų vienai iš buv. Dainų švenčių, prie F. Daukaus įrašytos muzikos prabėgo netikėtai spalvingai ir patraukliai, šokant visai eilei jaunų mergaičių, taip pat profesionalams V. Karosaitėi bei J. Puodžiūnui ir jau neeil-

nį lygį pasiekusiai baletmeno atstovei J. Kolytei. Žinoma, jei nešoktų V. Karosaitė ir pats studijos vadovas, gal iš minios būtų galima atskirti ir gabesnius mokinius. Bet kai tik scenoje švysteli V. Karosaitė, tuojau pajunti visai kitą klasę, į ją sukaupi dėmesį ir taip jaunieji lieka lyg ir pamiršti. Bet juk jiems priklauso ateitis. Jaunučiui Puodžiūnui pagarba, kad jis tiek metų iš eilės veda baletų studiją Chicagoje.

• **PROFESIONALĖ** balerina Violeta Karosaitė pirmuosius baletmeno žingsnius taip pat pradėjo pas lietuvių, S. Velbasio studijoje. Vėliau persikėlė į Los Angeles, kur ilgesnį laiką mokėsi bei dirbo Leon Varkas studijoje. Toje pat studijoje dirbo ir J. Puodžiūnas. Persikėlus į Chicago, Violeta šoko Chicago Lyric operoje, International Ballet Co., gi paskutiniiais metais šoka Richard Arve Trio Co. Per paskutinius aštuonerius metus, kiek jėgos ir laikas leidžia, V. Karosaitė talkininkauja J. Puodžiūno studijai. Ne kartą dvi žinomos Chicagos lietuvaits – profesionalės balerinos V. Karosaitė ir Birutė Barodicaitė yra pasakojusios, koks sunkus yra balerinų gyvenimas, kiek daug jis pareikalauja ištvermės, sveikatos ir kantybės, kokios kietos būna kasdieninės repetacijos, kai iš jų grįžta sutinusiomis ir sumuštomis kojomis. Todėl nenuostabu, kad balerina V. Karosaitė jau rimtai pasirošius trauktis iš profesionalios baletų ir atidaryti biznį. Kaip jos ateities keliai besisiklostys, vis vien tikime, kad ji ir ateityje nuoširdžiai talkininkaus J. Puodžiūno baletų studijai, lankomai daugumoje lietuvių.

• **SPAUDOS** viešą teisumą rengia Lietuvių Journalistų s-gos centro valdyba. Data bus paskelbta vėliau. Dabar tariamasi su teisininkais L. Šmulksčiu, J. Našliūnu, buv. teisingumo ministru Gudausku, jaunosios kartos adv. Padegimu ir kitais. Kaltintojais būtų jaunosios kartos atstovai. Spaudą gintų lietuviai teisininkai ir kiti kompetetingi asmenys. Ateinantį pavasarį sueis 25 m., kai okup. Lietuvoje partizanų mirtimi kovos lauke žuvo žinomas žurnalistas Julijonas Būtėnas, į kovos lauką grįžęs iš V. Europos. LŽS centro valdybos ateinančiuose posėdžiuose bus keliama mintis surengti a. a. J. Būtėno atminimui skirtą akademiją. Į LŽS-gą naujais nariais priimti Lietuvių Radijo Forumo vedėjas inž. A. Rudis ir sportininkas-žurnalistas Vytautas Grybauskas.

Pirmoji spaudos konferencija V. Taut. šokių šventės reikalu. Sėdi: J. Janušaitis, A. Pužauskas, komiteto pirm. Br. Juodelis, sekr. A. Rauchienė ir Vl. Būtėnas.

SIGN MEN
PAINTERS — ERECTORS
SERVICE MEN — FABRICATORS
Phone or write
INDUSTRIAL ELECTRIC INC.
3227 Magazine St. (504) 891-6311
P. O. Box 53375, New Orleans, La. 70153
An Equal Opportunity Employer (42-49)

To earn a good living, learn a skilled trade
WELDING
• Day and evening courses start every week
• Arc, Mig, Tig, oxy-fuel
• Pipe welding, blueprint work
• Free placement assistance
• Approved for veterans
• Eligible for Federally-insured loans and grants
CALL 431-1050
Accredited by National Association of Trade & Technical Schools; licensed by Ohio Board of School & College Registration (Reg. No. 71-04-02317)
ATI **Ati Technical Institute**
1361 E. 55th Street, in Cleveland, near St. Clair.
Only three blocks south of the Shoreway. (44-48)

RN'S & LPN'S
Must be eligible & licensed for Tenn. Licensure
Needed in ICU and CCU. Exceptional pay differential being offered:
3-11, RN base + \$6.00 per shift
3-11, LPN base + \$3.60 per shift
11-7, RN base + \$8.00 per shift
11-7, LPN base + \$4.80 per shift
Good starting salary and excellent personnel policies.
Apply, call or send resume to: Personnel Office
ST. JOSEPH HOSPITAL EAST
5959 Park Ave., Memphis, Tennessee 38117
E. O. E. (42-48)

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA
MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS